

***Monitor Lokale Lasten
Centraal Gelderland en
Valleiregio
2010***

Colofon

Met dank aan: ABF Research

Uitgever:

Kamer van Koophandel Centraal Gelderland op verzoek van VNO-NCW Arnhem/Nijmegen
en MKB Centraal Gelderland
Kronenburgsingel 525
Postbus 9292
6800 KZ Arnhem
internet: www.kvk.nl

Auteurs:

J.E. van der Beek, beleidsadviseur ruimtelijke ordening en economisch onderzoek
E.A.F. Hammink, beleidsmedewerker

Voor vragen en/of opmerkingen contact opnemen met:

J.E. van der Beek
T (026) 353 88 70
F (026) 353 89 53
Email: jan.vander.beek@kvk.nl

Arnhem, juni 2010

© 2010 Kamer van Koophandel voor Centraal Gelderland

Het gebruik van cijfers en/of tekst als toelichting of ondersteuning in artikelen, scripties en boeken is toegestaan mits de bron duidelijk wordt vermeld. Vermenigvuldigen en/of openbaarmaking in welke vorm ook, is uitsluitend toegestaan na schriftelijke toestemming van de uitgever. De Kamer van Koophandel Centraal Gelderland aanvaardt geen aansprakelijkheid voor drukfouten of andere onvolkomenheden in deze publicatie.

Samenvatting

Ieder bedrijf heeft te maken met lasten die lokaal geheven worden. Om daar een goed beeld van te krijgen, hebben de Kamers van Koophandel samen met ABF Research de "Monitor Lokale Lasten" ontwikkeld. Deze monitor wordt ieder jaar geactualiseerd. In onderstaande tabel staan de belangrijkste resultaten voor de gemeenten in het kamergebied Centraal Gelderland en de Valleiregio voor het jaar 2010.

Totaal overzicht gemeenten Centraal Gelderland en Vallei regio, 2010											
	Centraal Gelderland	OZB % (1)	Plaats	Riool recht 300 m ³	Plaats	Gemeentelijke Lasten (2) kleine zelfstandige	Plaats	Toeristen belasting (3)	Plaats	Bouwleges €100.000,-	Plaats
1	Aalten	0,2125%	27	€315	9	€672	27	€0,76	13	€2.780	5
2	Arnhem	0,4784%	3	-	-	€1.418	4	€0,53	22	€2.380	12
3	Berkelland	0,2756%	15	€297	10	€835	18	€1,00	6	€3.000	2
4	Beuningen	0,4150%	5	€138	24	€1.246	7	€1,00	7	€2.400	10
5	Bronckhorst	0,1660%	28	€230	13	€673	26	€1,33	4	€2.390	11
6	Doesburg	0,2453%	19	€447	3	€804	19	€0,79	10	€2.795	4
7	Doetinchem	0,2963%	10	€159	22	€950	11	-	-	€1.800	23
8	Duiven	0,2190%	24	€375	7	€710	24	-	-	€2.670	7
9	Ede	0,2798%	14	-	-	-	-	€1,35	3	€2.522	8
10	Groesbeek	0,2211%	23	€284	12	€700	25	€0,76	14	€1.600	28
11	Heumen	0,2650%	16	€133	25	€841	17	-	-	€1.900	20
12	Lingewaard	0,2869%	13	€160	21	€926	14	€0,50	23	€1.660	27
13	Millingen aan de Rijn	0,4181%	4	€164	19	€1.281	5	€0,69	18	€1.870	21
14	Montferland	0,2874%	12	€399	6	€900	15	€0,77	12	€2.750	6
15	Mook en Middelaar	0,3312%	8	€222	14	€1.106	8	€0,76	15	€2.419	9
16	Nijmegen	0,7261%	1	-	-	€2.115	1	€1,77	1	€2.380	13
17	Oost Gelre	0,2150%	25	€435	4	€719	23	€0,69	19	€2.240	16
18	Oude IJsselstreek	0,2235%	22	€199	15	€796	20	€0,66	20	€2.000	19
19	Overbetuwe	0,2130%	26	€190	16	€758	22	-	-	€1.700	25
20	Renkum	0,3888%	7	€739	2	€1.584	2	€1,60	2	-	-
21	Rheden	0,3145%	9	€357	8	€1.009	10	€1,00	8	€2.277	15
22	Rijnwaarden	0,2270%	21	€413	5	€1.019	9	€0,70	16	€1.800	24
23	Rozendaal	0,1651%	29	€166	18	€607	28	-	-	€2.153	17
24	Ubbergen	0,4052%	6	€184	17	€1.265	6	€1,00	9	€2.100	18
25	Wageningen	0,4793%	2	€286	11	€1.442	3	€0,78	11	€2.799	3
26	Westervoort	0,2887%	11	€160	20	€931	13	-	-	€3.110	1
27	Wijchen	0,2518%	18	-	-	€889	16	€0,65	21	€1.700	26
28	Winterswijk	0,2614%	17	€741	1	€945	12	€1,25	5	€2.356	14
29	Zevenaar	0,2410%	20	€152	23	€795	21	€0,70	17	€1.850	22

	Vallei	OZB % (1)	Plaats	Riool recht 300 m ³	Plaats	Gemeentelijke Lasten (2) kleine zelfstandige	Plaats	Toeristen belasting (3)	Plaats	Bouwleges €100.000,-	Plaats
30	Barneveld	0,2141%	9	€133	8	€705	9	€ 0,88	3	-	-
31	Ede	0,2798%	4	-	-	-	-	€ 1,35	2	€2.522	5
32	Nijkerk	0,2628%	5	€193	5	€873	6	€ 1,50	1	€1.807	9
33	Renswoude	0,1778%	10	-	-	€879	5	€ 0,50	9	€1.827	8
34	Rhenen	0,3060%	2	€234	3	€943	4	€ 0,56	8	€3.000	2
35	Scherpenzeel	0,2430%	6	€342	1	€991	3	€ 0,81	5	€2.750	4
36	Utrechtse Heuvelrug	0,2202%	8	€185	6	€711	8	€ 0,64	7	€2.500	6
37	Veenendaal	0,2950%	3	€207	4	€995	2	€ 0,78	6	€3.330	1
38	Wageningen	0,4793%	1	€286	2	€1.442	1	€ 0,85	4	€2.799	3
39	Woudenberg	0,2224%	7	€160	7	€754	7	€ 0,88	3	€2.370	7

(1) Tarief niet-woningen (eigenaars- + gebruikersdeel) in % WOZ-waarde.

(2) Gemeentelijk lasten: OZB + rioolrecht

(3) Tarief per hotelovernachting

Inhoudsopgave

	Pagina
Samenvatting	3
Hoofdstuk 1 Inleiding	6
Hoofdstuk 2 Onroerende zaak belasting (OZB)	8
Hoofdstuk 3 Rioolrecht	10
Hoofdstuk 4 Toeristenbelasting	13
Hoofdstuk 5 Bouwleges	15
Hoofdstuk 6 Reinigingsrechten	17
Hoofdstuk 7 Waterschapslasten	18
Hoofdstuk 8 Modelbedrijven	21
Bijlagen	25

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Lokale lasten

De financiële lastendruk voor het Nederlandse bedrijfsleven neemt de laatste jaren almaar toe. Een belangrijke bijdrage hieraan levert de stijging van de lokale lasten. Ieder bedrijf heeft te maken met lasten die lokaal geheven worden. Zo betaalt iedere ondernemer onroerendezaakbelasting (OZB) aan de gemeente en zuiverinsheffing aan het waterschap. Daarnaast zijn er lasten die alleen voor bepaalde soorten bedrijven gelden, zoals de toeristenbelasting.

Dat er lokale lasten betaald moeten worden, staat overigens niet ter discussie. Het waterschap heeft de zorg voor de dijken en de waterkwaliteit en de gemeente heeft dekkingsmiddelen nodig om voorzieningen en gemeentelijke diensten te financieren. Wel is het zo dat de lokale lasten voor een bedrijf flink in de papieren kunnen lopen. Daarbij is het soms vreemd dat er grote verschillen in lasten tussen gemeenten en regio's zijn. Soms zijn die verschillen goed verklaarbaar, maar vaak lijkt de hoogte van de lasten vrij willekeurig. Van een gemeente mag worden verwacht dat men belastingen zo effectief en efficiënt mogelijk besteedt. De grote verschillen in de hoogte van de tarieven impliceert dat dit niet altijd het geval is.

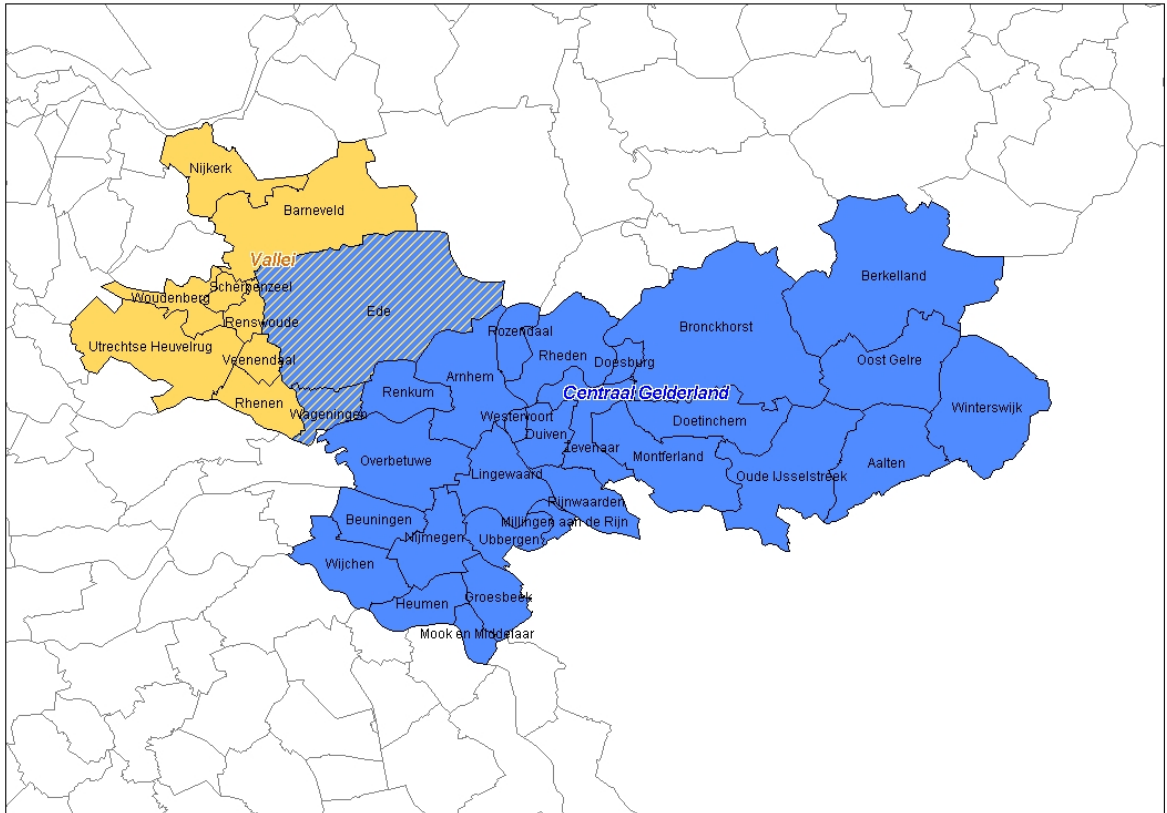
1.2 Monitor lokale lasten

Vanaf 1995 onderzoekt de Kamer van Koophandel Centraal Gelderland de gemeentelijke lasten in haar werkgebied. Vanaf 1999 heeft de Kamer van Koophandel Centraal Gelderland samen met een aantal andere Kamers en ABF research de "Monitor Lokale Lasten" ontwikkeld. Voor het jaar 2010 is ervoor gekozen om een gezamenlijk beeld naar buiten te brengen voor de Vallei regio en Centraal Gelderland. Met behulp van deze monitor is op snelle en inzichtelijke wijze informatie te verkrijgen over de hoogte van een aantal lokale lasten en de ontwikkeling van de lasten in de loop der tijd. Het doel van de Monitor Lokale Lasten kan als volgt worden omschreven:

“Het verkrijgen van inzicht in de hoogte en ontwikkelingen van lokale lasten voor het bedrijfsleven in Centraal Gelderland en de Vallei regio en de verschillen daarin tussen gemeenten en regio's”

Om deze doelstelling te bereiken is voor de Monitor een set van 18 modelbedrijven ontwikkeld, variërend naar sector en grootte. Met behulp van de monitor kan voor deze voorbeeldbedrijven worden uitgerekend welk bedrag deze bedrijven in een bepaalde gemeente aan lokale lasten kwijt zijn. Hierdoor kunnen vergelijkingen worden gemaakt tussen gemeenten.

Onderstaand plaatje laat het onderzoeksgebied zien van gemeenten waarvan de lokale lasten worden behandeld.

1.3 Leeswijzer

De monitor lokale lasten is als volgt opgebouwd. Na een korte inleiding in hoofdstuk 1 komt in hoofdstuk 2 de onroerendezaakbelasting (OZB) aan de orde. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op het rioolrecht. Hoofdstuk 4 behandelt de toeristenbelasting. In het vijfde hoofdstuk komen de bouwleges aan bod. Vervolgens wordt in hoofdstuk 6 aandacht besteed aan de reinigingsrechten. In hoofdstuk 7 worden de waterschapslasten in beeld gebracht. De monitor lokale lasten wordt vervolgens in hoofdstuk 8 afgesloten met de gemeentelijk lasten die een gemiddeld modelbedrijf betaald in 2010. Nieuw in hoofdstuk 8 is dat er in de bijlage overzichten zijn gemaakt van de 18 afzonderlijke modelbedrijven per gemeente. Zo kan er per modelbedrijf bekeken worden hoe een desbetreffende gemeente scoort in vergelijking met andere gemeenten.

Hoofdstuk 2 Onroerendezaakbelasting (OZB)

2.1 Inleiding

De onroerendezaakbelastingen (OZB) zijn verreweg de belangrijkste gemeentelijke belastingen. De opbrengst behoort tot de algemene dekkingsmiddelen en mag vrij worden besteed. Er zijn twee type onroerendezaakbelasting: één op het gebruik en één op het bezit. Daarnaast wordt onderscheid gemaakt tussen woningen en niet-woningen. De tarieven werden vanaf 2006 uitgedrukt in euro's per € 2.500,- economische waarde van de onroerende zaak. Met ingang van 2009 wordt het tarief uitgedrukt in een percentage van deze waarde.

De waarde van onroerende zaken worden periodiek getaxeerd conform de Wet waardering onroerende zaken (WOZ). In de wet staat dat de gemeente een vaste waardepeildatum moet aanhouden. In 2009 geldt de waarde per peildatum 1 januari 2008 en in 2010 geldt de waarde per 1 januari 2009.

Vanaf 2006 is het gebruikersdeel van de heffing wat betreft woningen afgeschaft. Voor de overige OZB-tarieven golden wettelijk voorgeschreven drempel- en maximumtarieven. Zo was de maximale tariefstijging in 2007 bepaald op 2,75%. Het kabinet heeft echter met ingang van 2008 de OZB-tarieven weer volledig vrijgegeven. Dit betekent dat de gemeenten de tarieven per jaar naar eigen inzicht mogen vaststellen.

Ondernemers die het pand zowel gebruiken voor woondoeleinden als voor de bedrijfsuitoefening dienen goed op te letten of de gemeente het pand, voor de WOZ, gesplitst heeft in een woningdeel en een bedrijfsdeel. Zij mogen namelijk voor het gebruikersdeel van de OZB alleen worden aangeslagen voor het gedeelte van het bedrijfsdeel (niet-woningen). Neem bij twijfel contact op met de gemeente!

2.2 OZB-percentages kamergebied Centraal Gelderland en de Vallei regio

De gemeente met het hoogste OZB-percentage voor niet-woningen (eigenaars- + gebruikersdeel) in het kamergebied Centraal Gelderland en de Vallei regio is de gemeente Nijmegen. In deze gemeente dient 0,7261% van de WOZ-waarde betaald te worden. Dit is tevens het hoogste tarief van Nederland. Een deel van deze OZB-gelden in Nijmegen (1,5 miljoen euro) worden gestort in een "ondernemersfonds". Met het ondernemersfonds ondersteunt de gemeente projecten die helpen het ondernemersklimaat in Nijmegen te verbeteren. De goedkoopste gemeente in Centraal Gelderland en de Vallei regio, met een percentage van 0,1651% is de gemeente Rozendaal.

In onderstaande tabel is de top vijf van duurste en goedkoopste gemeenten in Centraal Gelderland en de Vallei regio weergegeven. Het betreft hier het heffingspercentage voor niet-woningen (eigenaars, + gebruikersdeel) van de WOZ-waarde. Voor een compleet overzicht met alle gemeenten in Centraal Gelderland en de Vallei regio zie bijlage 1.

Top 5 duurste en goedkoopste gemeenten OZB-percentages Centraal Gelderland en Vallei regio, 2010

Duurste	%	Goedkoopste	%
1. Nijmegen	0,7261%	1. Rozendaal	0,1651%
2. Wageningen	0,4793%	2. Bronckhorst	0,1660%
3. Arnhem	0,4784%	3. Renswoude	0,1778%
4. Millingen aan de Rijn	0,4181%	4. Aalten	0,2125%
5. Beuningen	0,4150%	5. Overbetuwe	0,2130%

Bron: ABF-research, Monitor Lokale Lasten 2010

2.3 Tariefsvergelijking 2009-2010

Zoals in de inleiding reeds aangegeven zijn de WOZ-waarden in 2010 opnieuw vastgesteld. Voor 2010 geldt de waarde van onroerende goed in het economisch verkeer per 1 januari 2009. De oude waarde peildatum was 1 januari 2008. In dit jaar is de waarde van het bedrijfsroerend goed licht gedaald. Uit gegevens van de 37 grootste gemeenten blijkt dat de waarde van niet-woningen met gemiddeld 1,7% is gedaald. Uitgaande van een gelijkblijvende OZB-opbrengst en een gelijk aantal bedrijven zouden de OZB-tarieven derhalve licht mogen stijgen.

In het kamergebied Centraal Gelderland en de Vallei zijn er 11 gemeenten die het OZB-percentage hebben laten dalen. 3 gemeenten hebben het percentage niet veranderd. Koploper van dalende gemeenten is de gemeente Scherpenzeel, met een tariefsdaling van 5,4%. In 23 gemeenten zijn de heffingspercentages verhoogd. De gemeente Heumen spant net als vorig jaar de kroon. Hier stijgt het OZB-percentage met 16,0%. Ter vergelijking in 2007 was de tariefstijging nog wettelijk begrensd. De maximale tariefstijging in dat jaar was bepaald op 2,75%. Zoals in de inleiding aangegeven heeft het kabinet vanaf 2008 de tarieven weer volledig vrijgegeven.

Top 5 gemeenten met hoogste en laagste stijging OZB-percentage 2010 t.o.v. 2009 in Centraal Gelderland en Vallei regio

Hoogste		Laagste	
1. Heumen	16,0%	1. Scherpenzeel	-5,4%
2. Westervoort	15,3%	2. Oude IJsselstreek	-5,3%
3. Montferland	11,3%	3. Aalten	-3,6%
4. Millingen aan de Rijn	10,1%	4. Doetinchem	-2,8%
5. Beuningen	9,8%	5. Mook en Middelaar	-2,2%

Bron: ABF-research, Monitor Lokale Lasten 2010

2.4 Tariefdifferentiatie

Met ingang van 1997 mag voor woningen een ander OZB-tarief worden vastgesteld dan voor niet-woningen (voornamelijk bedrijfspanden). Tariefdifferentiatie werd destijds ingevoerd omdat woningen veel sterker in waarde bleken te stijgen dan niet-woningen. Door verschillende tarieven te hanteren konden gemeenten voorkomen dat de aandelen van beide categorieën in de OZB-opbrengst na hertaxatie erg zouden veranderen.

Gemeenten zijn geheel vrij om de tarieven vast te stellen. De enige beperking was dat (tot 2007) het tarief van de eigenarenbelasting niet hoger mocht zijn dan 125% van het tarief van de gebruikersbelasting (relatieve limiet). Vanaf 2006 is het gebruikersdeel van de heffing wat betreft woningen overigens afgeschaft. Hierdoor is de tariefdifferentiatie sterk toegenomen.

De gemeente Nijmegen kent de hoogste tariefdifferentiatie (426%). Dit betekent dat het OZB-percentage voor niet-woningen hier ruim vier keer zo hoog is als voor woningen. De gemeente Bronckhorst kent de laagste tariefdifferentiatie met 193%.

Top 5 gemeenten Centraal Gelderland en Vallei regio met de hoogste en laagste tariefdifferentiatie in %, 2010

Hoogste		Laagste	
1. Nijmegen	426%	1. Bronckhorst	193%
2. Ubbergen	422%	2. Rozendaal	197%
3. Wageningen	415%	3. Westervoort	217%
4. Groesbeek	383%	4. Oude IJsselstreek	236%
5. Beuningen	371%	5. Aalten	236%

Bron: ABF-research, Monitor Lokale Lasten 2010

Voor een compleet een overzicht van de tariefdifferentiatie van alle gemeenten in Centraal Gelderland en de Vallei zie bijlage 2.

Hoofdstuk 3 Rioolrecht

3.1 Inleiding

Gemeenten kunnen de kosten van het beheren en in stand houden van het rioolstelsel verhalen door rioolrecht te heffen. De opbrengst van het rioolrecht is geormerkt geld. Dit betekent dat de opbrengst niet naar de algemene middelen vloeit, maar moet worden gebruikt om de kosten te dekken voor het beheren en het in stand houden van het rioolstelsel. Het rioolrecht is onderverdeeld in:

- Het aansluitrecht: geheven per aansluiting op het riool, de eigenaar van het object is belastingplichtig.
- Het afvoerrecht: geheven naar rato van de hoeveelheid op het riool geloosd water. De gebruiker van het object is belastingplichtig.

Van de 29 gemeenten in het kamergebied Centraal Gelderland zijn er 11 die aansluitrecht heffen. Daarnaast zijn er 14 gemeenten die naast aansluitrecht ook afvoerrecht heffen. Voor een vijftal gemeenten (Arnhem, Ede, Nijmegen, Rijnwaarden en Wijchen) is vergelijken niet mogelijk. De reden hiervoor is dat deze gemeenten een andere heffingsgrondslag kennen. Zo baseren de gemeenten Arnhem, Nijmegen en Wijchen de hoogte van het rioolrecht op de WOZ-waarde.

- In Arnhem bedraagt het percentage 0,0528% (woningen en niet-woningen) van de WOZ-waarde en wordt dit in rekening gebracht bij de gebruiker.
- In de gemeente Nijmegen wordt de eigenaar aangeslagen. Hier betaalt men 0,0661% van de vastgestelde WOZ-waarde van het pand. Maximum bedrag dat per pand aan rioolheffing geheven kan worden: € 1983,-
- In de gemeente Wijchen wordt onderscheid gemaakt tussen woningen en niet-woningen alsmede tussen eigenaren en gebruikers. De percentages van de WOZ op een rij: woningen 0,027219% (eigenaar) en 0,021938% (gebruiker), niet-woningen 0,045316% (eigenaar) en 0,035926% (gebruiker).
- In de gemeenten Ede en Rijnwaarden (2009) wordt het rioolrecht naast een vast tarief per geloosde m³ water mede bepaald op basis van het bebouwde oppervlak. Vanaf dit jaar is in de gemeente Rijnwaarden aansluitrecht van toepassing.

In de Valleiregio is de gemeente Veenendaal de enige gemeente die aansluitrecht heft. De andere gemeenten heffen afvoerrecht. Zoals hierboven reeds aangegeven hanteert de gemeente Ede een afwijkende systematiek. Dit geldt ook voor de gemeente Renswoude. Hier is het rioolrecht voor niet –woningen gebaseerd op het aantal werknemers.

3.2 Kosten rioolrecht

Onderstaand wordt ingegaan op de kosten voor het riool bij divers waterverbruik. Achtereenvolgens worden de kosten in beeld gebracht voor afvalwaterlozingen van 200 m³, 300 m³, 2.500 m³ en 30.000 m³. Voor een compleet overzicht van alle gemeenten in Centraal Gelderland en de Vallei regio zie bijlage 3.

Rioolrecht bij een waterverbruik van 200 m³

Bedrijven die 200 m³ of minder lozen, zoals kleine en middelgrote winkels, kleine kantoren en bouwbedrijven zijn het voordeligst uit in de gemeenten Barneveld en Heumen met een aanslag van € 133,-. De duurste gemeente is (net als het voorgaande jaar) Renkum. Hier dient € 546,- betaald te worden. Met dit tarief is Renkum de duurste gemeente van Nederland. De gemeente Winterswijk staat landelijk op de 2^e plaats met een tarief van € 494,-.

Top 5 duurste en goedkoopste gemeenten Centraal Gelderland en Vallei regio, bij een afvalwaterlozing van 200 m³ of minder per jaar, 2010

Duurste		Goedkoopste	
1. Renkum	€ 546	1. Barneveld	€ 133
2. Winterswijk	€ 494	2. Heumen	€ 133
3. Scherpenzeel	€ 342	3. Beuningen	€ 138
4. Doesburg	€ 298	4. Zevenaar	€ 152
5. Oost Gelre	€ 290	5. Utrechtse Heuvelrug	€ 154

Bron: ABF-research, Monitor Lokale Lasten 2010

Rioolrecht bij een waterverbruik van 300 m³

Voor bedrijven die 300 m³ lozen (b.v. supermarkten, middelgrote kantoren en kleine industriële bedrijven) is de gemeente Winterswijk het duurste met een rioolheffing van € 741,-. De gemeente Renkum volgt met een aanslag van € 739,-. Wederom zijn de gemeenten Renkum en Winterswijk hiermee de duurste gemeenten van Nederland. De goedkoopste gemeenten zijn wederom Barneveld en Heumen. Hier wordt (bij een waterverbruik van 300 m³) alleen maar aansluitrecht geheven en dus heeft de hoeveelheid geloosde water geen invloed op de aanslag. Gemiddeld zijn de tarieven met 4,7 % gestegen in Centraal Gelderland en de Vallei.

Top 5 duurste en goedkoopste gemeenten Centraal Gelderland en Vallei regio, bij een afvalwaterlozing van 300 m³ per jaar, 2010

Duurste		Goedkoopste	
1. Winterswijk	€ 741	1. Barneveld	€ 133
2. Renkum	€ 739	2. Heumen	€ 133
3. Doesburg	€ 447	3. Beuningen	€ 138
4. Oost Gelre	€ 435	4. Zevenaar	€ 152
5. Montferland	€ 399	5. Doetinchem	€ 159

Bron: ABF-research, Monitor Lokale Lasten 2010

Rioolrecht bij een waterverbruik van 2.500 m³

Voor bedrijven die 2.500 m³ afvalwater lozen (b.v. grotere horecagelegenheden en middelgrote industriële ondernemingen) moet in sommige gemeenten al diep in de buidel getast worden. In de gemeenten die afvoerrecht heffen lopen de tarieven sterk uiteen van € 379,- in de gemeente Overbetuwe tot € 5.995,- in de gemeente Winterswijk. Met dit tarief staat Winterswijk op de 1^e plek van duurste gemeenten in Nederland. Het goedkoopst zijn natuurlijk ook hier de gemeenten die alleen maar aansluitrecht heffen.

Top 5 duurste en goedkoopste gemeenten Centraal Gelderland en Vallei regio, bij een afvalwaterlozing van 2.500 m³ per jaar, 2010

Duurste		Goedkoopste	
1. Winterswijk	€ 5.995	1. Heumen	€ 133
2. Doesburg	€ 3.725	2. Beuningen	€ 138
3. Oost Gelre	€ 3.625	3. Doetinchem	€ 159
4. Montferland	€ 3.325	4. Westervoort	€ 160
5. Duiven	€ 3.125	5. Millingen aan de Rijn	€ 164

Bron: ABF-research, Monitor Lokale Lasten 2010

Rioolrecht bij een waterverbruik van 30.000 m³

Naarmate de geloosde hoeveelheid water stijgt, nemen ook de verschillen tussen de gemeenten toe. Bedrijven die jaarlijks 30.000 m³ afvalwater lozen (b.v. grote industriële bedrijven) zijn het goedkoopst uit in de gemeente Heumen. Hier hoeft alleen maar het aansluitrecht (€ 133,-) betaald te worden. Dit is niets in vergelijking met gemeenten als Winterswijk, Doesburg en Oost Gelre. De gemeente Winterswijk blijft de duurste gemeente in Centraal Gelderland en de Valleiregio. Winterswijk heeft echter wel het tarief – in vergelijking met 2009 – met ruim 28% laten dalen (van € 65.345,- naar € 46.895,-). Opvallend zijn de ontwikkeling van deze lasten in de gemeenten Overbetuwe en Wageningen. Overbetuwe heeft het tarief met 41,7% laten dalen. Wageningen heeft daarentegen het tarief met 39,6% verhoogd.

Top 5 duurste en goedkoopste gemeenten Centraal Gelderland en Vallei regio, bij een afvalwaterlozing van 30.000 m³ per jaar, 2010

Duurste		Goedkoopste	
1. Winterswijk	€ 46.895	1. Heumen	€ 133
2. Doesburg	€ 44.700	2. Beuningen	€ 138
3. Oost Gelre	€ 43.500	3. Doetinchem	€ 159
4. Montferland	€ 39.900	4. Westervoort	€ 160
5. Duiven	€ 37.500	5. Millingen aan de Rijn	€ 164

Bron: ABF-research, Monitor Lokale Lasten 2010

Hoofdstuk 4 Toeristenbelasting

4.1 Inleiding

Toeristenbelasting wordt geheven wanneer personen die hun vaste woonplaats buiten de gemeente hebben, in de gemeente verblijven. De belasting wordt geheven via beroepsmatige verschaffers van onderdak, zoals campings, hotels en vakantiehuisjes. De belasting zit bij de overnachtingkosten inbegrepen. De eigenaar van het verblijf betaalt de belasting vervolgens aan de gemeente. Het tarief is meestal een vast bedrag per persoon. De toeristenbelasting wordt gerechtvaardigd door het feit dat de gemeente investeringen pleegt om de gemeente aantrekkelijker te maken voor bezoekers van buiten de gemeente. De toeristenbelasting zou voor gemeenten een tegemoetkoming in die investeringskosten zijn. Het is dus een baatbelasting of zou dat moeten zijn. In de praktijk vloeien inkomsten uit de toeristenbelasting vaak terug naar de algemene middelen en zijn dus voor de gemeente vrij besteedbaar. Niet in alle gemeenten wordt toeristenbelasting geheven. In 2010 hanteert 28% van de gemeenten in Nederland geen toeristenbelasting. In Centraal Gelderland en de Vallei regio geldt dit voor de volgende gemeenten: Doetinchem, Duiven, Heumen, Overbetuwe, Rozendaal, Veenendaal en Westervoort.

In dit onderzoek zijn een drietal tarieven voor de toeristenbelasting onderzocht:

- Tarief per hotelovernachting
- Tarief campingovernachting
- Watertoeristenbelasting

4.2 Tarief hotelovernachting

De hoogte van de toeristenbelasting per hotelovernachting lopen in het kamergebied Centraal Gelderland en de Vallei uiteen van € 0,50 in de gemeenten Lingewaard en Renswoude tot € 1,77 in de gemeente Nijmegen. De duurste gemeente in Nederland is Eindhoven met een tarief van € 3,50.

Top 5 duurste en goedkoopste gemeenten Centraal Gelderland en Vallei regio, toeristenbelasting per hotelovernachting, 2010

Duurste		Goedkoopste	
1. Nijmegen	€ 1,77	1. Lingewaard	€ 0,50
2. Renkum	€ 1,60	2. Renswoude	€ 0,50
3. Nijkerk	€ 1,50	3. Arnhem	€ 0,53
4. Ede	€ 1,35	4. Rhenen	€ 0,56
5. Bronckhorst	€ 1,33	5. Utrechtse Heuvelrug	€ 0,64

Bron: ABF-research, Monitor Lokale Lasten 2010

Gemeenten die de toeristenbelasting (fors) hebben laten stijgen zijn onder andere Beuningen (37,0%) en Lingewaard (42,9%). Het gemiddelde tarief in Centraal Gelderland komt in 2010 uit op € 0,73. In 2009 was dit nog € 0,70. Dit betekent een stijging van 4,3%. In de Vallei is er geen procentuele verandering ten opzichte van vorig jaar. In Nederland bedraagt de gemiddelde toename van de toeristenbelasting 2,9%.

4.3 Tarief campingovernachting

Het hoogste tarief in Centraal Gelderland en de Vallei voor een campingovernachting hebben de gemeenten Berkelland, Rheden en Ede. Hier dient een campinggast € 1,00 te betalen voor een overnachting. De gemeente Wijchen heeft het laagste campingtarief in Centraal Gelderland en de Valleiregio. Het gemiddelde tarief in Nederland komt uit op €0,61. Ook hier is Eindhoven de duurste gemeente met €3,50.

Top 5 duurste en goedkoopste gemeenten Centraal Gelderland en Vallei regio, toeristenbelasting per campingovernachting, 2010

Duurste		Goedkoopste	
1. Berkelland	€ 1,00	1. Wijchen	€ 0,40
2. Ede	€ 1,00	2. Groesbeek	€ 0,41
3. Rheden	€ 1,00	3. Beuningen	€ 0,50
4. Renkum	€ 0,90	4. Lingewaard	€ 0,50
5. Winterswijk	€ 0,90	5. Renswoude	€ 0,50

Bron: ABF-research, Monitor Lokale Lasten 2010

Voor een compleet overzicht met daarin alle tarieven toeristenbelasting van alle gemeenten in Centraal Gelderland en de Vallei regio zie bijlage 4.

4.4 Watertoeristenbelasting

Een bijzonder vorm van toeristenbelasting is de watertoeristenbelasting. Deze belasting wordt namens de gemeente in rekening gebracht bij houders van vaartuigen die verblijven in de gemeente en geen ingezetene van de gemeente zijn. De belasting wordt geïnd door degene die gelegenheid biedt tot het houden van verblijf. In de praktijk zijn dit voornamelijk jachthavens (ligplaatsen). Het tarief van de watertoeristenbelasting is een vast bedrag per persoon per etmaal. In Centraal Gelderland en de Valleiregio zijn slechts 6 gemeenten die watertoeristenbelasting heffen. Zoals te zien is in onderstaande tabel variërende tarieven van € 0,64 in de gemeente Bronckhorst tot € 0,88 in de gemeente Barneveld. In Muiden wordt het hoogste tarief van Nederland geheven. Hier bedraagt de watertoeristenbelasting €2,00

Watertoeristenbelasting gemeenten Centraal Gelderland en Vallei regio, 2010

Barneveld	€ 0,88
Doesburg	€ 0,79
Wageningen	€ 0,78
Mook en Middelaar	€ 0,76
Rijnwaarden	€ 0,70
Bronckhorst	€ 0,64

Bron: ABF-research, Monitor Lokale Lasten 2010

Hoofdstuk 5 Bouwleges

5.1 Inleiding

Bouwleges moeten aan gemeenten worden betaald voor het in behandeling nemen van een aanvraag van een bouwvergunning. De kosten die een gemeente maakt voor het afgeven van een bouwvergunning mag zij via leges verhalen. Het totaal van de inkomsten uit leges mag niet meer zijn dan kostendekkend¹.

Bij een vergunningverlening wordt overigens meestal niet de afgifte van de vergunning als belastbaar feit aangemerkt maar het in behandeling nemen van de aanvraag. De belastingplicht ontstaat op het moment dat de gemeente begint met de nodige werkzaamheden, zodat ook leges kunnen worden berekend als de vergunning wordt geweigerd. De gemeente heeft immers al een inspanning geleverd. Soms wordt bij weigering van de vergunning een deel van de betaalde leges gerestitueerd, maar gemeenten zijn er vrij in hoe ze dat regelen.

Er wordt onderscheid gemaakt tussen een lichte bouwvergunning en een reguliere bouwvergunning, afhankelijk van de aard van de verbouwing of het op te richten bouwwerk. Ook kan een bouwvergunning in twee fasen (eerste en tweede fase) worden verleend. Hiervoor moeten verschillende bedragen als leges worden betaald. Hiervoor moeten verschillende bedragen als leges worden betaald. In dit onderzoek is uitgegaan van het verkrijgen van een reguliere vergunning.

De hoogte van de voor een bouwvergunning te betalen bouwleges is afhankelijk van de hoogte van de bouwsom. Voor de vergelijking van de bouwleges is voor iedere gemeente uitgegaan van verschillende bouwsommen exclusief BTW. Naast de geldende basisbedragen moeten meestal nog toeslagen worden betaald, bijvoorbeeld als in verband met de voorgenomen bouw een welstandsadvies moet worden opgesteld of als een grondonderzoek dient plaats te vinden. Bij dit onderzoek is alleen gekeken naar het basisbedrag. Een compleet overzicht per gemeente m.b.t. bouwleges bij verschillende bouwsommen is opgenomen in de bijlagen 5 t/m 9.

5.2 Bouwleges bij een bouwsom van €25.000,-

Voor een bouwsom van €25.000,- dient in Centraal Gelderland gemiddeld €608,- aan bouwleges betaald te worden. Dit komt neer op 2,4% van de bouwsom. Voor de Vallei regio is het gemiddelde €736. Hier komt dit neer op 2,9% van de bouwsom. De verschillen tussen de gemeenten zijn aanzienlijk. In de gemeente Utrechtse Heuvelrug bedragen de bouwleges €1.200,-. Hiermee is deze gemeente het duurste van de gemeenten in Centraal Gelderland en de Vallei. Het goedkoopste is de gemeente Groesbeek. Het tarief is hier een derde van die in de Utrechtse Heuvelrug. Gemeenten die een flinke verhoging hebben doorgevoerd zijn Beuningen (+100,0%) en Mook en Middelaar (+49,6%). Een enkele gemeente, Rhenen die vorig jaar de duurste gemeente was, heeft het tarief verlaagd (-20,2%).

Top 5 duurste en goedkoopste gemeenten Centraal Gelderland en Vallei regio, bouwleges bouwsom €25.000,- (2010)

Duurste		Goedkoopste	
1. Utrechtse Heuvelrug	€ 1.200	1. Groesbeek	€ 400
2. Beuningen	€ 1.000	2. Lingewaard	€ 415
3. Doesburg	€ 888	3. Overbetuwe	€ 425
4. Mook en Middelaar	€ 860	4. Wijchen	€ 425
5. Veendaal	€ 833	5. Rijnwaarden	€ 450

Bron: ABF-research, Monitor Lokale Lasten 2010

¹ Met betrekking tot de kostendekkendheid van leges bepaalt artikel 229 b lid 1 van de gemeentewet dat "... de tarieven zodanig worden vastgesteld dat de geraamde baten van de rechten niet uitgaan boven de geraamde lasten ter zake." Dit niveau van kostendekking geldt echter niet specifiek voor het onderdeel bouwleges, maar voor de legesverordening in zijn geheel. Formeel kunnen gemeenten dus beleidskeuzen maken in verdeling van de kosten binnen de legesverordening.

5.3 Bouwleges bij een bouwsom van €100.000,-

De gemeente Veenendaal is bij een bouwsom van € 100.000,- de duurste gemeente. De bouwleges in deze gemeente bedragen € 3.330,- oftewel 3,3% van de bouwsom. Op de tweede plaats staat de gemeente Westervoort. Hier is het tarief voor het aanvragen van een bouwvergunning ruim € 200,- lager. De gemeente Groesbeek is de voordeligste gemeente om te gaan bouwen. Het gemiddelde tarief in Centraal Gelderland komt uit op € 2.264,-. In de regio Vallei is dat € 2.545,-.

Top 5 duurste en goedkoopste gemeenten Centraal Gelderland en Vallei regio, bouwleges bouwsom €100.000,- (2010)

Duurste		Goedkoopste	
1. Veenendaal	€ 3.330	1. Groesbeek	€ 1.600
2. Westervoort	€ 3.110	2. Lingewaard	€ 1.660
3. Berkelland	€ 3.000	3. Overbetuwe	€ 1.700
4. Rhenen	€ 3.000	4. Wijchen	€ 1.700
5. Wageningen	€ 2.799	5. Doetinchem	€ 1.800

Bron: ABF-research, Monitor Lokale Lasten 2010

5.4 Bouwleges bij een bouwsom van €500.000,-

Bij een bouwsom van € 500.000,- nemen de verschillen in bouwleges tussen de gemeenten verder toe. In de duurste gemeente, Veenendaal, dient € 15.950,- aan de gemeente te worden overgemaakt. In de gemeente Millingen aan de Rijn is een bouwvergunning een stuk goedkoper. In deze gemeente bedragen de bouwleges € 6.958,-. De grootste stijging van de bouwleges doet zich voor bij de gemeente Rhenen. Hier bedraagt de stijging 88,1%. Indien naar de bouwleges gekeken wordt die moeten worden afgedragen bij bouwsommen vanaf € 1.000.000 is er zelfs sprake van een ruime verdubbeling in deze gemeente! Het gemiddelde tarief in het kamergebied Centraal Gelderland bedraagt € 10.707,-. De gemeenten in de Vallei zijn gemiddeld gezien iets duurder (€ 11.923,-).

Top 5 duurste en goedkoopste gemeenten Centraal Gelderland en Vallei regio, bouwleges bouwsom €500.000,- (2010)

Duurste		Goedkoopste	
Veenendaal	€ 15.950	Millingen aan de Rijn	€ 6.958
Westervoort	€ 15.550	Groesbeek	€ 8.000
Rhenen	€ 15.000	Nijkerk	€ 8.256
Aalten	€ 13.900	Lingewaard	€ 8.300
Montferland	€ 13.750	Overbetuwe	€ 8.500

Bron: ABF-research, Monitor Lokale Lasten 2010

Hoofdstuk 6 Reinigingsrechten

De gemeenten hebben de wettelijke taak om zorg te dragen voor de verwijdering van de afvalstoffen die afkomstig zijn van particuliere huishoudens. Dit in tegenstelling tot de verwijdering van afvalstoffen van bedrijven, waartoe de gemeenten **niet** verplicht zijn. Voor de verwijdering van afvalstoffen kan een gemeente aan huishoudens een heffing opleggen. Tegenover deze heffing staat de wettelijke plicht om bij iedere woning regelmatig het huisvuil op te (laten) halen. Slechts als de gemeente weigert deze plicht bij een bepaald perceel na te komen, kan geweigerd worden de heffing te voldoen.

Ten aanzien van de bedrijven bestaat een dergelijke verplichting niet. Wel kan een gemeente met daar gevestigde bedrijven overeenkomen dat zij er voor zal zorgen dat het bedrijfsafval regelmatig wordt opgehaald. Voor deze specifieke dienstverlening zijn zogenaamde reinigingsrechten verschuldigd. Als een bedrijf kan aantonen dat zijn afval niet door de gemeente wordt opgehaald zijn deze rechten niet verschuldigd. Dit in tegenstelling tot de reinigingsheffing bij huishoudens, die altijd verschuldigd zijn als de gemeente haar verplichting tot inzameling nakomt.

De gemeenten voeren hieromtrent geen eenduidig beleid. Sommige gemeenten weigeren het afval bij bedrijven op te halen en verwijzen daarvoor naar speciaal op deze afvalverwerking gerichte bedrijven. Als een gemeente wel bereid is bedrijfsafval op te halen, brengt zij daarvoor een kostendekkend tarief in rekening. Sommige gemeenten hebben gezamenlijk een afvalverwijderingsbedrijf opgericht dat zowel bij huishoudens als bij bedrijven het afval ophaalt, in het laatste geval tegen een commercieel tarief.

Als een gemeente huishoudelijk en bedrijfsafval gezamenlijk ophaalt, zoals bijvoorbeeld het geval kan zijn bij woon/winkelpanden of bij woningen met praktijkruimte zijn zowel de reinigingsheffing als het reinigingsrecht verschuldigd. Bij sommige gemeenten wordt aan bedrijven die niet kunnen aantonen dat zij afval door een erkende afvalverwijderaar laten afvoeren een forfaitair tarief in rekening gebracht. Daarbij wordt er van uit gegaan dat het bedrijf zijn afval tezamen met het huishoudelijke afval laat verwijderen en hiervoor dus een vergoeding verschuldigd is.

De gemeenten gebruiken een veelheid van maatstaven om de eventuele door de bedrijven te betalen reinigingsrechten vast te stellen. Vergelijking van deze tarieven is om deze reden niet goed mogelijk gebleken. Ook weigerden gemeenten soms uit concurrentieoverwegingen deze tarieven bekend te maken. Zij begeven zich met deze activiteiten immers op dezelfde markt als de particuliere afvalverwijderaars en bevinden zich daar niet in een monopoliepositie. De prijs van de bedrijfsafvalverwijdering kan in principe door ieder bedrijf afzonderlijk met de gemeente worden overeengekomen en zal afhangen van de aard en de hoeveelheid van het afval en de frequentie van het ophalen. Om deze redenen is verder geen vergelijking opgenomen van de door de desbetreffende gemeenten gehanteerde tarieven.

Hoofdstuk 7 Waterschapslasten

7.1 Inleiding

Waterschappen zijn, evenals het Rijk, de provincies en gemeenten publiekrechtelijke lichamen. De eerste waterschappen zijn al in de 12e eeuw gevormd. Ze komen voort uit samenwerkingsverbanden die lokale gemeenschappen moesten beschermen tegen wateroverlast van de zee en de rivieren. Om nederzettingen te beschermen tegen overstromingen werden dammen en dijkes gebouwd en moest overtollig water worden afgevoerd door sluizen en kanaaltjes. De activiteiten die hiervoor nodig zijn, moesten worden verricht door de leden van lokale gemeenschappen.

Door de instelling van afzonderlijke overheidslichamen met publiekrechtelijke bevoegdheden kon de medewerking van betrokkenen worden afgedwongen. Door het sterk lokale karakter was het aantal waterschappen lange tijd zeer groot. In een voortdurend proces van herstructurering is het aantal waterschappen door fusies sterk teruggebracht.

De zorg voor de waterstaat behoort nog steeds tot de kerntaken van de waterschappen. Traditioneel zijn dat de waterkering (veilige dijken) en de waterbeheersing (juist waterpeil), soms ook de zorg voor land- en vaarwegen. Eind zestiger jaren is de zorg voor schoon oppervlaktewater toegevoegd, de waterkwaliteitszorg.

Nieuwe Waterschapswet 2009

Met ingang van 1 januari 2009 heeft er een stelselwijziging plaatsgevonden. De doelstelling van de nieuwe Waterschapswet is om het belastingstelsel eenvoudiger en transparanter te maken. Het nieuwe financieringsstelsel heeft grote gevolgen voor de waterschapsbelastingen. Binnen het nieuwe belastingstelsel worden de kosten op een andere manier verdeeld over de belastingplichtigen. Dit leidt tot verschuivingen die de wetgever met de invoering van het nieuwe stelsel zo heeft gewild, namelijk van bedrijfsleven en agrarische sector naar de burger. De reden daarvan is dat het waterbeleid voor de burger steeds belangrijker wordt.

Onder de nieuwe wetgeving wordt geen onderscheid meer gemaakt tussen het waterkwantiteitbeheer, de waterkeringszorg en het (passieve) kwaliteitsbeheer. Voorheen gold bij sommige waterschappen bijvoorbeeld dat mensen in hoogwatergebieden (die beschermd worden door de dijken) een extra waterkeringsheffing betaalden. De kosten voor onderhoud en beheer van de dijken worden nu verdeeld over alle inwoners van het beheersgebied. Bij een beperkt aantal waterschappen geldt dat inwoners van bepaalde delen van het beheersgebied een extra heffing moeten betalen, omdat het waterschap daar een taak heeft wat betreft wegenbeheer. Tot slot wordt hier nog vermeld dat sommige waterschappen een onderscheid maken in binnendijkse en buitendijkse tarieven. Als uitgangspunt worden steevast de binnendijkse tarieven gehanteerd.

Per 1 januari 2009 zijn er nog slechts twee financieringsbronnen, te weten Watersysteembeheer en Zuiveren. Zuiveren omvat alleen de kosten die samenhangen met het transporteren en zuiveren van het aangeleverde afvalwater (en slibverwerking). Het Watersysteembeheer omvat de huidige taken waterkeringszorg en kwantitatief oppervlakte waterbeheer. Tevens wordt het zogenaamde passief kwalitatief oppervlaktewaterbeheer, ofwel het beheer van de fysieke oppervlaktekwaliteit in het nieuwe stelsel toegerekend aan het Watersysteembeheer. Deze kosten werden vroeger verdisconteerd in de heffing voor het zuiveren van water.

Voor de Monitor Lokale Lasten 2010 zijn volgens het nieuwe belastingstelsel met ingang van 2009 de volgende drie heffingen van waterschappen in kaart gebracht:

- Zuiveringsheffing;
- Watersysteemheffing;
- Verontreinigingsheffing.

In het kamergebied van Centraal Gelderland en de regio Vallei is een vijftal waterschappen actief. Dit zijn Rivierenland, Rijn & IJssel, Vallei & Eem, De Stichtse Rijnlanden en Peel & Maasvallei. In het verleden heeft in het gebied een aantal fusies plaatsgevonden waaruit de 5 waterschappen uiteindelijk zijn ontstaan. Het grootste gedeelte van het kamergebied Centraal Gelderland (16 gemeenten) valt (gedeeltelijk) binnen waterschap Rijn & IJssel. Het betreft hier de volgende gemeenten: Aalten, Arnhem (gedeeltelijk), Berkelland, Bronckhorst, Doesburg, Doetinchem, Duiven, Oost-Gelre, Montferland, Oude IJsselstreek, Rheden, Rijnwaarden, Rozendaal, Westervoort, Winterswijk en Zevenaar.

Waterschap Vallei en Eem kent 10 gemeenten: de Vallei gemeenten Ede, Wageningen, Scherpenzeel, Woudenberg, Nijkerk, Renswoude, Veenendaal, Barneveld en Utrechtse Heuvelrug (gedeeltelijk). Binnen de grenzen van Centraal Gelderland valt binnen deze waterschap Renkum.

Waterschap Rivierenland volgt met 10 gemeenten: Arnhem (gedeeltelijk), Beuningen, Groesbeek, Heumen, Lingewaard, Millingen aan de Rijn, Nijmegen, Overbetuwe, Ubbergen en Wijchen.

De gemeenten Rhenen en Utrechtse Heuvelrug (gedeeltelijk) vallen onder HHS De Stichtse Rijnlanden. Tot Waterschap Peel & Maasvallei behoort alleen de gemeente Mook en Middelaar. Soms zijn de grenzen van de gebieden waarin de waterschappen actief zijn, afwijkend van de gemeentegrenzen. Het kan dus voorkomen dat in dezelfde gemeente verschillende tarieven gelden. Dit geldt in het kamergebied van Centraal Gelderland voor de gemeente Arnhem. Het noordelijke gedeelte van Arnhem behoort tot waterschap Rijn & IJssel en het zuidelijke gedeelte valt onder waterschap Rivierenland. Voor het Vallei gebied geldt dit voor de gemeente Utrechtse Heuvelrug.

7.2 Zuiveringsheffing

De zuiveringsheffing (voorheen: verontreinigingsheffing genoemd) geldt voor huishoudens en bedrijven en is een tarief per vervuilingseenheid (VE). De vervuilingseenheid is de maat voor de hoeveelheid vervuiling van water die door een huishouden of bedrijf jaarlijks wordt geloosd. Voor een eenpersoonshuishouden wordt 1 VE in rekening gebracht en voor een meerpersoonshuishouden 3 VE.

Waterschap Rijn & IJssel heeft het laagste tarief in het kamergebied Centraal Gelderland en de Valleiregio. Hier is een ondernemer € 40,74 per verontreinigingseenheid kwijt. Het bedrijfsleven dat valt onder het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden is duurder uit. Het tarief van € 53,94 is het hoogst van de vijf werkzame waterschappen in Centraal Gelderland en de Vallei.

Tarieven zuiveringsheffing per waterschap per verontreinigingseenheid (VE), Centraal Gelderland en Vallei regio 2009 - 2010

	2009	2010	Vershil (%)
Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden	€ 54,72	€ 53,94	-1,4%
Waterschap Rivierenland	€ 51,51	€ 53,06	3,0%
Waterschap Peel en Maasvallei	€ 46,85	€ 49,30	5,2%
Waterschap Vallei en Eem	€ 43,08	€ 45,25	5,0%
Waterschap Rijn en IJssel	€ 40,74	€ 40,74	0,0%

Bron: ABF-research, Monitor Lokale Lasten 2010

Wanneer de tarieven voor 2010 vergeleken worden met die van 2009 dan hebben de meeste waterschappen de tarieven verhoogd. Vorig jaar hadden ze allemaal hun tarieven verlaagd. Het hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (de duurste) vertoont als enige een daling met 1,4%. Waterschap Peel en Maasvallei verhoogt zijn tarief met 5,2% gevolgd door Waterschap Vallei en Eem met 5,0%.

7.3 Watersysteemheffing

De Watersysteemheffing ingezetenen (voorheen: ingezetenenheffing) betreft een vast bedrag per woonruimte (of huishouden). Belastingplichtig voor deze heffing is de (hoofd)bewoner van een woonruimte, die blijkens de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens bij het begin van het belastingjaar woonplaats heeft in het gebied van het waterschap en die aldaar het gebruik heeft van een woonruimte. Gebruikers van bedrijfsruimten worden niet in de ingezetenenomslag betrokken.

De Watersysteemheffing gebouwd eigendom (voorheen: omslag gebouwd) is een percentage van de WOZ-waarde. Deze heffing wordt uitsluitend opgelegd aan huiseigenaren en bezitters van bedrijfspanden. Grondslag voor de heffing is de waarde van het gebouwde eigendom volgens de onroerendzaakbelasting (OZB). Daarnaast bestaan er nog de Watersysteemheffing ongebouwd eigendom (een bedrag per hectare) en de Watersysteemheffing ongebouwd natuurterrein (ook een bedrag per hectare).

Onderstaande tabel geeft de percentages voor de "watersysteemheffing gebouwd eigendom" per gemeente weer. De tarieven lopen sterk uiteen: van 0,0128% van de WOZ waarde tot 0,0316%.

**Tarief % watersysteemheffing gebouwd eigendom (2010),
Centraal Gelderland en Vallei regio**

Wijchen	0,0316%	Doesburg	0,0249%
Ubbergen	0,0316%	Bronckhorst	0,0249%
Overbetuwe	0,0316%	Berkelland	0,0249%
Nijmegen	0,0316%	Aalten	0,0249%
Millingen aan de Rijn	0,0316%	Mook en Middelaar	0,0239%
Lingewaard	0,0316%	Wageningen	0,0128%
Heumen	0,0316%	Renkum	0,0128%
Groesbeek	0,0316%	Ede	0,0128%
Beuningen	0,0316%	Gemiddelde CG	0,0257%
Arnhem	0,0279%		
Zevenaar	0,0249%	Rhemen	0,0234%
Winterswijk	0,0249%	Utrechtse Heuvelrug	0,0223%
Westervoort	0,0249%	Barneveld	0,0128%
Rozendaal	0,0249%	Ede	0,0128%
Rijnwaarden	0,0249%	Nijkerk	0,0128%
Rheden	0,0249%	Renswoude	0,0128%
Oude IJsselstreek	0,0249%	Scherpenzeel	0,0128%
Oost Gelre	0,0249%	Veenendaal	0,0128%
Montferland	0,0249%	Wageningen	0,0128%
Duiven	0,0249%	Woudenberg	0,0128%
Doetinchem	0,0249%	Gemiddelde Vallei	0,0145%

Bron: ABF-research, Monitor Lokale Lasten 2010

7.4 Verontreinigingsheffing

De (nieuwe) verontreinigingsheffing is voor directe lozingen op het oppervlaktewater. Het tarief is gelijk aan het tarief voor de zuiveringsheffing.

Hoofdstuk 8 Gemeentelijke lasten modelbedrijven

8.1 Inleiding

Ten behoeve van de Monitor Lokale Lasten zijn er 18 modelbedrijven gedefinieerd. Dit is gebeurd op basis van informatie uit de praktijk en op basis van voorbeelden uit andere rapporten, zoals de monitor van het Ministerie van Financiën en de sectormonitor van het Hoofdbedrijfsschap Detailhandel. Bij de ontwikkeling van de profielen is gekozen voor een zo groot mogelijke variëteit, zowel in bedrijfsomvang en in bedrijfsactiviteit. Met behulp van deze modelbedrijven kunnen gemeenten objectief met elkaar vergeleken worden. Zo kan bekeken worden wat de duurste en wat de goedkoopste gemeenten zijn in een bepaald gebied.

De volgende 18 modelbedrijven zijn in het onderzoek opgenomen:

1. Kleine zelfstandige/kleine winkel	6. Groot kantoorpand	11. Transportbedrijf	16. Groot metaal bedrijf
2. Middelgrote winkel	7. Café	12. Bouwbedrijf	17. Jachthaven
3. Supermarkt	8. Hotel	13. Kleine industriële ondernemingen	18. Camping
4. Klein kantoor	9. Bakkersbedrijf	14. Klein metaalbedrijf	
5. Middelgroot kantoor	10. Garagebedrijf	15. Middelgroot metaalbedrijf	

Om de gemeentelijke lasten voor een gemiddeld modelbedrijf te kunnen berekenen is een aantal aannames gedaan. Onderstaand wordt hier kort op ingegaan. Voor een compleet overzicht van de aangehouden rekenparameters zie bijlage 10.

Vanaf bijlage 11 is er per modelbedrijf een overzicht opgenomen van de verschillende gemeenten en de lasten die in die gemeenten betaald moeten worden.

Onroerende zaak belasting (OZB)

In de afgelopen jaren hebben de gemeenten voor niet-woningen (en woningen) geregeld nieuwe WOZ-waarden vastgesteld. De gemeentelijke OZB-percentages zijn hierop aangepast. Om de vergelijkbaarheid met voorgaande jaren in stand te houden zijn daarom voor de diverse modelbedrijven nieuwe WOZ-waarden vastgesteld.

Rioolrecht

In principe wordt in de Monitor Lokale Lasten een rioolheffing voor bedrijven opgenomen op basis van het waterverbruik in m³. Het bepalen van de rioolheffing op basis van het waterverbruik is de meest voorkomende systematiek bij gemeenten. Met ingang van 2007 wordt ook een aantal gemeenten waar de rioolheffing niet op basis van het waterverbruik wordt berekend, het rioolrecht berekend en opgenomen. Meer specifiek gaat het hier om gemeenten die als grondslag de WOZ-waarde of het aantal werkzame personen hanteren. Voor het beperkt aantal gemeenten met nog andere grondslagen zijn geen rioolrechten berekend. In het kamergebied Centraal Gelderland en de Vallei zijn dit de gemeenten Ede en Rijnwaarden. Voor alle modelbedrijven geldt dat voor het berekenen van de rioolrechten er vanuit is gegaan dat de gebruiker van het pand tevens de eigenaar is.

Reinigingsrecht

In de berekening van de gemeentelijk lasten voor een modelbedrijf is geen rekening gehouden met reinigingsheffing. Deze heffing is namelijk niet eenduidig te bepalen.

Toeristenbelasting

De toeristenbelasting is niet opgenomen omdat deze belasting alleen relevant is voor recreatiebedrijven.

8.2 Gemeentelijke lasten drietal uitgelichte modelbedrijven

Kleine zelfstandige / kleine winkel

Gekozen is om een drietal modelbedrijven nader te bekijken. De reden hiervoor is het concretiseren van het modelbedrijf in een aantal aansprekende voorbeelden. Allereerst volgt er een overzicht van een kleine zelfstandige / kleine winkel en wie de goedkoopste en duurste gemeenten zijn wat betreft lokale lasten. Uit de gegevens blijkt de gemeente Nijmegen de duurste gemeente te zijn met € 2.115,-. Een kleine zelfstandige / kleine winkel is in 2010 het goedkoopste af in de gemeente Rozendaal. Hier moet € 607,- euro betaald worden.

Top 5 duurste en goedkoopste gemeenten Centraal Gelderland en Vallei regio, kleine zelfstandige / kleine winkel, (2010)

Duurste		Goedkoopste	
1. Nijmegen	€ 2.115	1. Rozendaal	€ 607
2. Renkum	€ 1.584	2. Aalten	€ 672
3. Wageningen	€ 1.442	3. Bronckhorst	€ 673
4. Arnhem	€ 1.418	4. Groesbeek	€ 700
5. Millingen aan de Rijn	€ 1.281	5. Barneveld	€ 705

Bron: ABF-research, Monitor Lokale Lasten 2010

Indien hetzelfde overzicht gemaakt wordt maar dan van Nederland als totaal, dan blijkt de gemeente Nijmegen de duurste gemeente van Nederland te zijn voor een kleine zelfstandige / kleine winkel. In het rijtje 'goedkoopste' gemeenten van Nederland bevinden zich geen gemeenten uit de regio's Centraal Gelderland en de Vallei.

Top 5 duurste en goedkoopste gemeenten in Nederland, kleine zelfstandige / kleine winkel, (2010)

Duurste		Goedkoopste	
1. Nijmegen	€ 2.115	1. Goedereede	€ 504
2. Leiden	€ 1.860	2. Middelharnis	€ 534
3. Sittard-Geleen	€ 1.765	3. Bussum	€ 546
4. Leeuwarden	€ 1.725	4. Epe	€ 558
5. Eemmond	€ 1.707	5. Ooststellingwerf	€ 562

Bron: ABF-research, Monitor Lokale Lasten 2010

Café

Vervolgens volgt er een overzicht van de gemeentelijke lasten die worden opgelegd aan cafés. Uit dit overzicht blijkt dat de gemeente Winterswijk de duurste gemeente is om een café te runnen in Centraal Gelderland en de Valleiregio. Hier moet € 8.003,- euro betaald worden. In de gemeente Rozendaal liggen de lasten ruim vijf keer lager met € 1.434,-.

Top 5 duurste en goedkoopste gemeenten Centraal Gelderland en Vallei regio, café, (2010)

Duurste		Goedkoopste	
1. Winterswijk	€ 8.003	1. Rozendaal	€ 1.434
2. Nijmegen	€ 6.084	2. Bronckhorst	€ 1.505
3. Wageningen	€ 5.856	3. Renswoude	€ 1.770
4. Doesburg	€ 5.609	4. Oude IJsselstreek	€ 1.916
5. Montferland	€ 5.532	5. Overbetuwe	€ 2.015

Bron: ABF-research, Monitor Lokale Lasten 2010

Kleine industriële ondernemingen

Tot slot volgt het voorbeeld van een kleine industriële onderneming. Het duurst is zo'n bedrijf af in de gemeente Nijmegen met bijna zestien duizend euro aan gemeentelijke lasten. De gemeente Rozendaal is wederom de goedkoopste. Hier moet € 3.491,- betaald worden.

Top 5 duurste en goedkoopste gemeenten Centraal Gelderland en Vallei regio, café, (2010)

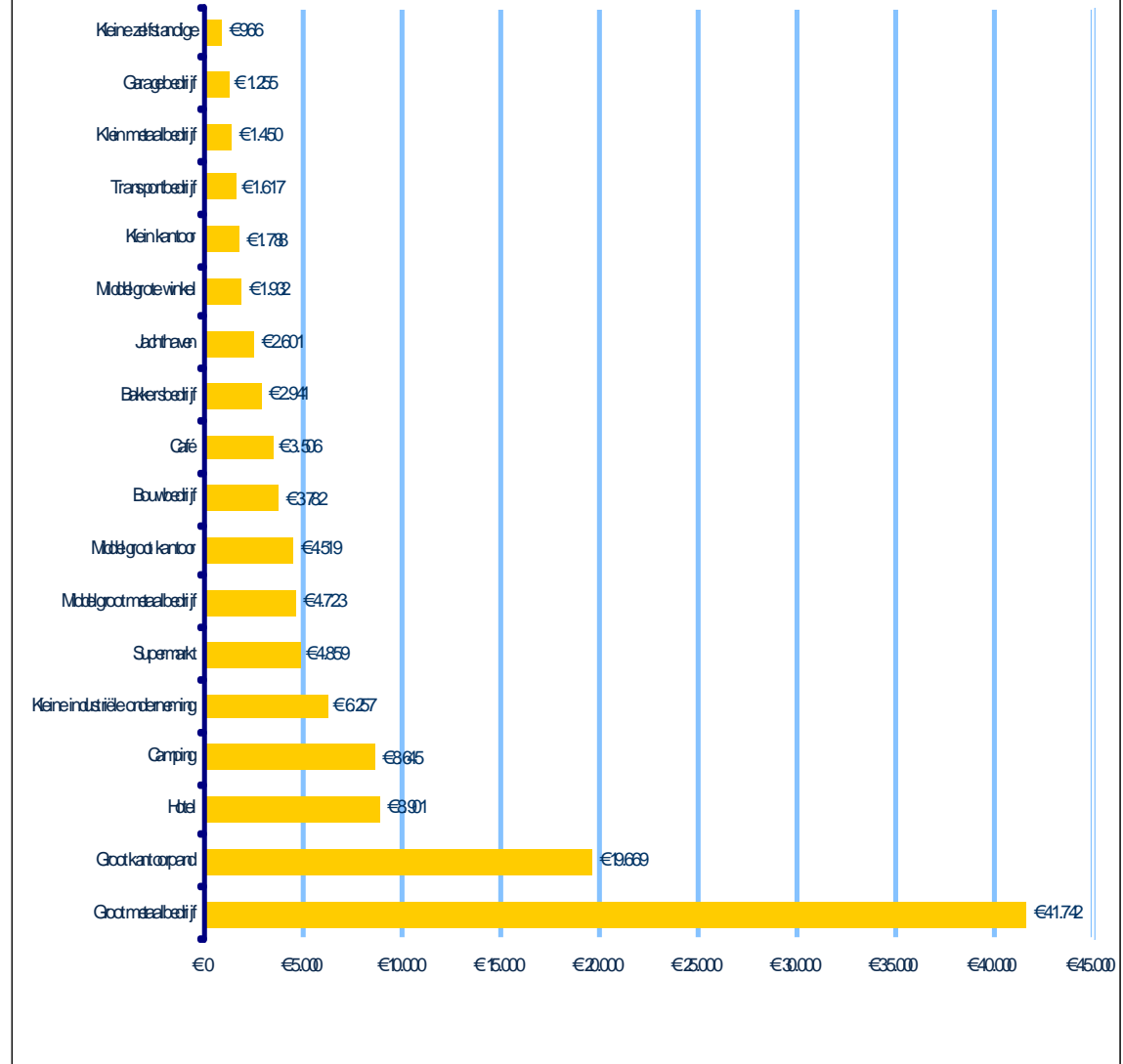
Duurste		Goedkoopste	
1. Nijmegen	€ 15.955	1. Rozendaal	€ 3.491
2. Arnhem	€ 10.698	2. Bronckhorst	€ 3.573
3. Wageningen	€ 10.001	3. Renswoude	€ 4.151
4. Millingen aan de Rijn	€ 8.585	4. Barneveld	€ 4.467
5. Renkum	€ 8.569	5. Overbetuwe	€ 4.479

Bron: ABF-research, Monitor Lokale Lasten 2010

8.5 Verschillen tussen modelbedrijven: gemeentelijke lasten

In onderstaande grafiek is voor alle 18 modelbedrijven weergegeven hoeveel gemeentelijke lasten zij gemiddeld kwijt zijn in Centraal Gelderland en de Vallei regio. De grote industriële bedrijven zijn veruit het duurst uit. Een groot metaalbedrijf betaalt gemiddeld € 41.742,- aan gemeentelijk lasten. Die wordt voornamelijk veroorzaakt door de grote hoeveelheden afvalwater dat geloosd wordt. Hierdoor stijgen de kosten voor rioolrecht. Ook bedrijven gevestigd in een groot kantoorpand zijn veel kwijt aan gemeentelijk lasten. Reden hiervan zijn de relatief hoge WOZ-waarden van de kantoorpanden waardoor de OZB relatief hoog is.

Gemeentelijke lasten per modelbedrijf in Centraal Gelderland en de Vallei in 2010

Bron: ABF-research, Monitor Lokale Lasten 2010

Bijlagen

- Bijlage 1: OZB-percentages totaal niet-woningen (gebruiker en eigenaar) Centraal Gelderland + Vallei 2009 en 2010
- Bijlage 2: Verhouding OZB-tarief niet-woning/woning (tariefdifferentiatie), 2010
- Bijlage 3: Tarieven rioolrecht naar waterverbruik (200 m³, 300 m³, 2.500 m³, 30.000 m³), 2010
- Bijlage 4: Toeristenbelasting (tarief hotelovernachting en campingovernachting), 2009 en 2010
- Bijlage 5: Bouwleges bij een bouwsom van € 25.000,- (2009 en 2010)
- Bijlage 6: Bouwleges bij een bouwsom van € 50.000,- (2009 en 2010)
- Bijlage 7: Bouwleges bij een bouwsom van € 100.000,- (2009 en 2010)
- Bijlage 8: Bouwleges bij een bouwsom van € 500.000,- (2009 en 2010)
- Bijlage 9: Bouwleges bij een bouwsom van € 1.000.000,- (2009 en 2010)
- Bijlage 10: Rekenparameters modelbedrijven, 2010
- Bijlage 11: Gemeentelijke lasten per modelbedrijf, 2010

Bijlage 1

OZB - percentage totaal niet-woningen (gebruiker en eigenaar) voor Centraal Gelderland + Vallei 2009 en 2010			
			Vershil 2010 t.o.v. 2009
	% 2009	% 2010	Relatief (%)
Aalten	0,2204%	0,2125%	-3,6%
Arnhem	0,4812%	0,4784%	-0,6%
Berkelland	0,2792%	0,2756%	-1,3%
Beuningen	0,3780%	0,4150%	9,8%
Bronckhorst	0,1660%	0,1660%	0,0%
Doesburg	0,2405%	0,2453%	2,0%
Doetinchem	0,3047%	0,2963%	-2,8%
Duiven	0,2208%	0,2190%	-0,8%
Ede	0,2784%	0,2798%	0,5%
Groesbeek	0,2173%	0,2211%	1,7%
Heumen	0,2284%	0,2650%	16,0%
Lingewaard	0,2720%	0,2869%	5,5%
Millingen aan de Rijn	0,3798%	0,4181%	10,1%
Montferland	0,2583%	0,2874%	11,3%
Mook en Middelaar	0,3387%	0,3312%	-2,2%
Nijmegen	0,7224%	0,7261%	0,5%
Oost Gelre	0,2100%	0,2150%	2,4%
Oude IJsselstreek	0,2361%	0,2235%	-5,3%
Overbetuwe	0,2177%	0,2130%	-2,2%
Renkum	0,3731%	0,3888%	4,2%
Rheden	0,3114%	0,3145%	1,0%
Rijnwaarden	0,2070%	0,2270%	9,7%
Rozendaal	0,1589%	0,1651%	3,9%
Ubbergen	0,4052%	0,4052%	0,0%
Wageningen	0,4552%	0,4793%	5,3%
Westervoort	0,2504%	0,2887%	15,3%
Wijchen	0,2444%	0,2518%	3,0%
Winterswijk	0,2484%	0,2614%	5,2%
Zevenaar	0,2350%	0,2410%	2,6%
Gemiddelde Centraal Gelderland	0,3819%	0,3868%	1,3%
Barneveld	0,2171%	0,2141%	-1,4%
Ede	0,2784%	0,2798%	0,5%
Nijkerk	0,2615%	0,2628%	0,5%
Renswoude	0,1795%	0,1778%	-0,9%
Rhenen	0,3041%	0,3060%	0,6%
Scherpenzeel	0,2570%	0,2430%	-5,4%
Utrechtse Heuvelrug	0,2170%	0,2202%	1,5%
Veenendaal	0,2920%	0,2950%	1,0%
Wageningen	0,4552%	0,4793%	5,3%
Woudenberg	0,2224%	0,2224%	0,0%
Gemiddelde Vallei	0,2848%	0,2888%	1,4%
Gemiddelde Nederland	0,3266%	0,3334%	2,1%

Bron: ABF-research, Monitor Lokale Lasten 2010

Bijlage 2

Verhouding OZB-percentage niet woning/woning (tariefdifferentiatie) Centraal Gelderland + Vallei regio, 2010	
Aalten	236%
Arnhem	283%
Berkelland	259%
Beuningen	371%
Bronckhorst	193%
Doesburg	240%
Doetinchem	319%
Duiven	303%
Ede	316%
Groesbeek	383%
Heumen	283%
Lingewaard	302%
Millingen aan de Rijn	326%
Montferland	289%
Mook en Middelaar	342%
Nijmegen	426%
Oost Gelre	253%
Oude IJsselstreek	236%
Overbetuwe	253%
Renkum	356%
Rheden	300%
Rijnwaarden	258%
Rozendaal	197%
Ubbergen	422%
Wageningen	415%
Westervoort	217%
Wijchen	293%
Winterswijk	363%
Zevenaar	315%
Gemiddeld	329%
Barneveld	274%
Ede	316%
Nijkerk	344%
Renswoude	354%
Rhenen	313%
Scherpenzeel	286%
Utrechtse Heuvelrug	315%
Veenendaal	360%
Wageningen	415%
Woudenberg	265%
Gemiddeld	335%

Bron: ABF-research, Monitor Lokale Lasten 2010

Bijlage 3

Tarieven rioolrecht naar waterverbruik Centraal Gelderland, 2010								
		Vershil 2010 t.o.v. 2009 (%)		Vershil 2010 t.o.v. 2009 (%)		Vershil 2010 t.o.v. 2009 (%)		Vershil 2010 t.o.v. 2009 (%)
	200 m ³		300 m ³		2.500 m ³		30.000 m ³	
Aalten	€ 210	2,9%	€ 315	2,9%	€ 2.625	2,9%	€ 5.949	2,8%
Arnhem ¹	-	-	-	-	-	-	-	-
Berkelland	€ 198	2,1%	€ 297	2,1%	€ 2.400	2,1%	€ 17.000	2,1%
Beuningen	€ 138	2,0%	€ 138	2,0%	€ 138	2,0%	€ 138	2,0%
Bronckhorst	€ 230	-4,2%	€ 230	-4,2%	€ 230	-4,2%	€ 230	-4,2%
Doesburg	€ 298	6,4%	€ 447	6,4%	€ 3.725	6,4%	€ 44.700	6,4%
Doetinchem	€ 159	3,9%	€ 159	3,9%	€ 159	3,9%	€ 159	3,9%
Duiven	€ 250	5,9%	€ 375	5,9%	€ 3.125	5,9%	€ 37.500	5,9%
Ede ²	-	-	-	-	-	-	-	-
Groesbeek	€ 184	5,7%	€ 284	5,6%	€ 911	5,4%	€ 1.160	5,5%
Heumen	€ 133	3,0%	€ 133	3,0%	€ 133	3,0%	€ 133	3,0%
Lingewaard	€ 160	4,9%	€ 160	4,9%	€ 696	1,9%	€ 7.723	1,1%
Millingen aan de Rijn	€ 164	3,0%	€ 164	3,0%	€ 164	3,0%	€ 164	3,0%
Montferland	€ 266	4,7%	€ 399	4,7%	€ 3.325	4,7%	€ 39.900	4,7%
Mook en Middelaar	€ 222	1,0%	€ 222	1,0%	€ 222	1,0%	€ 222	1,0%
Nijmegen ³	-	-	-	-	-	-	-	-
Oost Gelre	€ 290	8,2%	€ 435	8,2%	€ 3.625	8,2%	€ 43.500	8,2%
Oude IJsselstreek	€ 199	0,0%	€ 199	0,0%	€ 199	0,0%	€ 199	0,0%
Overbetuwe	€ 190	-10,0%	€ 190	-10,0%	€ 379	-10,0%	€ 2.100	-41,7%
Renkum	€ 546	3,9%	€ 739	3,9%	€ 2.280	3,9%	€ 23.477	3,9%
Rheden	€ 170	16,0%	€ 357	19,4%	€ 2.467	22,2%	€ 18.934	22,7%
Rijnwaarden ⁴	€ 413	-	€ 413	-	€ 413	-	€ 413	-
Rozendaal	€ 166	12,2%	€ 166	12,2%	€ 166	12,2%	€ 166	12,2%
Ubbergen	€ 184	15,2%	€ 184	15,2%	€ 184	15,2%	€ 184	15,2%
Wageningen	€ 224	0,0%	€ 286	0,0%	€ 2.175	31,8%	€ 26.100	39,6%
Westervoort	€ 160	6,7%	€ 160	6,7%	€ 160	6,7%	€ 160	6,7%
Wijchen ⁵	-	-	-	-	-	-	-	-
Winterswijk	€ 494	7,4%	€ 741	7,4%	€ 5.995	7,6%	€ 46.895	-28,2%
Zevenaar	€ 152	14,0%	€ 152	14,0%	€ 1.457	14,0%	€ 9.981	13,3%

Bron: ABF-research, Monitor Lokale Lasten 2010

¹ Gebaseerd op de WOZ-waarde² Naast een vast tarief mede bepaald op basis van het bebouwd oppervlak³ Gebaseerd op de WOZ-waarde⁴ 2009 situatie: naast een vast tarief mede bepaald op basis van het bebouwd oppervlak⁵ Gebaseerd op de WOZ-waarde

Tarieven rioolrecht naar waterverbruik Vallei regio, 2010								
		Vershil 2010 t.o.v. 2009 (%)		Vershil 2010 t.o.v. 2009 (%)		Vershil 2010 t.o.v. 2009 (%)		Vershil 2010 t.o.v. 2009 (%)
	200 m ³		300 m ³		2.500 m ³		30.000 m ³	
Barneveld	€ 133	0,0%	€ 133	0,0%	€ 1.101	0,0%	€ 11.226	0,0%
Ede	-	-	-	-	-	-	-	-
Nijkerk	€ 171	1,4%	€ 193	1,4%	€ 680	1,3%	€ 6.766	1,3%
Renswoude ⁶	-	-	-	-	-	-	-	-
Rhemen	€ 180	8,6%	€ 234	9,0%	€ 1.422	10,0%	€ 16.272	10,2%
Scherpenzeel	€ 342	4,0%	€ 342	4,0%	€ 1.710	4,0%	€ 20.514	4,0%
Utrechtse Heuvelrug	€ 154	0,0%	€ 185	0,0%	€ 1.015	0,0%	€ 7.011	0,0%
Veenendaal	€ 207	11,3%	€ 207	11,3%	€ 207	11,3%	€ 207	11,3%
Wageningen	€ 224	0,0%	€ 286	0,0%	€ 2.175	31,8%	€ 26.100	39,6%
Woudenberg	€ 160	0,0%	€ 160	0,0%	€ 469	0,0%	€ 2.244	0,0%

Bron: ABF-research, Monitor Lokale Lasten 2010

⁶ gebaseerd op het aantal werknemers

Bijlage 4

Toeristenbelasting gemeenten Centraal Gelderland + Vallei regio, 2009-2010						
	hotelovernachting			campingovernachting		
	2009	2010	Vershil (%)	2009	2010	Vershil (%)
Aalten	€ 0,75	€ 0,76	1,3%	€ 0,75	€ 0,76	1,3%
Arnhem	€ 0,52	€ 0,53	1,9%	€ 0,52	€ 0,53	1,9%
Berkelland	€ 1,00	€ 1,00	0,0%	€ 1,00	€ 1,00	0,0%
Beuningen	€ 0,73	€ 1,00	37,0%	€ 0,48	€ 0,50	4,2%
Bronckhorst	€ 1,31	€ 1,33	1,5%	€ 0,63	€ 0,64	1,6%
Doesburg	€ 0,77	€ 0,79	2,6%	€ 0,77	€ 0,79	2,6%
Doetinchem	-	-	-	-	-	-
Duiven	-	-	-	-	-	-
Ede	€ 1,35	€ 1,35	0,0%	€ 1,00	€ 1,00	0,0%
Groesbeek	€ 0,75	€ 0,76	1,3%	€ 0,40	€ 0,41	2,5%
Heumen	-	-	-	-	-	-
Lingewaard	€ 0,35	€ 0,50	42,9%	€ 0,35	€ 0,50	42,9%
Millingen aan de Rijn	€ 0,67	€ 0,69	3,0%	€ 0,67	€ 0,69	3,0%
Montferland	€ 0,75	€ 0,77	2,7%	€ 0,75	€ 0,77	2,7%
Mook en Middelaar	€ 0,75	€ 0,76	1,3%	€ 0,75	€ 0,76	1,3%
Nijmegen	€ 1,76	€ 1,77	0,6%	€ 0,52	€ 0,52	0,0%
Oost Gelre	€ 0,68	€ 0,69	1,5%	€ 0,68	€ 0,69	1,5%
Oude IJsselstreek	€ 0,64	€ 0,66	3,1%	€ 0,64	€ 0,66	3,1%
Overbetuwe	-	-	-	-	-	-
Renkum	€ 1,60	€ 1,60	0,0%	€ 0,90	€ 0,90	0,0%
Rheden	€ 0,86	€ 1,00	16,3%	€ 0,86	€ 1,00	16,3%
Rijnwaarden	€ 0,65	€ 0,70	7,7%	€ 0,65	€ 0,70	7,7%
Rozendaal	-	-	-	-	-	-
Ubbergen	€ 1,00	€ 1,00	0,0%	€ 0,65	€ 0,65	0,0%
Wageningen	€ 0,78	€ 0,78	0,0%	€ 0,78	€ 0,78	0,0%
Westervoort	-	-	-	-	-	-
Wijchen	€ 0,65	€ 0,65	0,0%	€ 0,40	€ 0,40	0,0%
Winterswijk	€ 1,25	€ 1,25	0,0%	€ 0,85	€ 0,90	5,9%
Zevenaar	€ 0,70	€ 0,70	0,0%	€ 0,70	€ 0,70	0,0%
Gemiddelde Centraal Gelderland	€ 0,70	€ 0,73	4,3%	€ 0,54	€ 0,56	3,7%
Barneveld	€ 0,88	€ 0,88	0,0%	€ 0,88	€ 0,88	0,0%
Ede	€ 1,35	€ 1,35	0,0%	€ 1,00	€ 1,00	0,0%
Nijkerk	€ 1,50	€ 1,50	0,0%	€ 0,85	€ 0,85	0,0%
Renswoude	€ 0,50	€ 0,50	0,0%	€ 0,50	€ 0,50	0,0%
Rhenen	€ 0,55	€ 0,56	1,8%	€ 0,55	€ 0,56	1,8%
Scherpenzeel	€ 0,80	€ 0,81	1,3%	€ 0,80	€ 0,81	1,3%
Utrechtse Heuvelrug	€ 0,64	€ 0,64	0,0%	€ 0,64	€ 0,64	0,0%
Veenendaal	-	-	-	-	-	-
Wageningen	€ 0,78	€ 0,78	0,0%	€ 0,78	€ 0,78	0,0%
Woudenberg	€ 0,85	€ 0,85	0,0%	€ 0,85	€ 0,85	0,0%
Gemiddelde Vallei	€ 0,79	€ 0,79	0,0%	€ 0,69	€ 0,69	0,0%
Gemiddelde Nederland	€ 0,70	€ 0,72	2,9%	€ 0,59	€ 0,61	3,4%

Bron: ABF-research, Monitor Lokale Lasten 2010

Bijlage 5

Bouwleges bij een bouwsom van €25.000,- Centraal Gelderland + Vallei, 2009-2010				
			Vershil 2010 t.o.v. 2009	
	2009	2010	Absoluut (€)	Relatief (%)
Aalten	€ 690	€ 695	€ 5	0,7%
Arnhem	€ 476	€ 595	€ 119	25,0%
Berkelland	€ 700	€ 750	€ 50	7,1%
Beuningen	€ 500	€ 1.000	€ 500	100,0%
Bronckhorst	€ 580	€ 598	€ 18	3,0%
Doesburg	€ 873	€ 888	€ 15	1,7%
Doetinchem	€ 465	€ 468	€ 3	0,5%
Duiven	€ 663	€ 668	€ 5	0,8%
Ede	€ 744	€ 744	€ 0	0,0%
Groesbeek	€ 400	€ 400	€ 0	0,0%
Heumen	€ 475	€ 475	€ 0	0,0%
Lingewaard	€ 415	€ 415	€ 0	0,0%
Millingen aan de Rijn	€ 468	€ 468	€ 0	0,0%
Montferland	€ 688	€ 688	€ 0	0,0%
Mook en Middelaar	€ 575	€ 860	€ 285	49,6%
Nijmegen	€ 596	€ 596	€ 0	0,0%
Oost Gelre	€ 500	€ 560	€ 60	12,0%
Oude IJsselstreek	€ 500	€ 500	€ 0	0,0%
Overbetuwe	€ 425	€ 425	€ 0	0,0%
Renkum ¹	-	-	-	-
Rheden	€ 529	€ 627	€ 97	18,4%
Rijnwaarden	€ 450	€ 450	€ 0	0,0%
Rozendaal	€ 538	€ 538	€ 0	0,0%
Ubbergen	€ 575	€ 575	€ 0	0,0%
Wageningen	€ 788	€ 788	€ 0	0,0%
Westervoort	€ 765	€ 778	€ 13	1,6%
Wijchen	€ 425	€ 425	€ 0	0,0%
Winterswijk	€ 590	€ 590	€ 0	0,0%
Zevenaar	€ 463	€ 463	€ 0	0,0%
Gemiddelde Centraal Gelderland	€566	€608	€42	7,4%
Barneveld				
Ede	€ 744	€ 744	€ 0	0,0%
Nijkerk	€ 526	€ 526	€ 0	0,1%
Renswoude	€ 457	€ 457	€ 0	0,0%
Rhenen	€ 940	€ 750	€ 190-	-20,2%
Scherpenzeel	€ 688	€ 688	€ 0	0,0%
Utrechtse Heuvelrug	€ 1.200	€ 1.200	€ 0	0,0%
Veenendaal	€ 820	€ 833	€ 13	1,5%
Wageningen	€ 788	€ 788	€ 0	0,0%
Woudenberg	€ 641	€ 641	€ 0	0,0%
Gemiddelde Vallei	€756	€736	€20-	-2,6%

Bron: ABF-research, Monitor Lokale Lasten 2010

¹ op basis van bouwvolume

Bijlage 6

Bouwleges bij een bouwsom van €50.000,- Centraal Gelderland + Vallei, 2009-2010				
	2009	2010	Vershil 2010 t.o.v. 2009	
			Absoluut (€)	2009
Aalten	€ 1.380	€ 1.390	€ 10	0,7%
Arnhem	€ 952	€ 1.190	€ 238	25,0%
Berkelland	€ 1.400	€ 1.500	€ 100	7,1%
Beuningen	€ 1.000	€ 1.200	€ 200	20,0%
Bronckhorst	€ 1.160	€ 1.195	€ 35	3,0%
Doesburg	€ 1.655	€ 1.683	€ 28	1,7%
Doetinchem	€ 930	€ 935	€ 5	0,5%
Duiven	€ 1.325	€ 1.335	€ 10	0,8%
Ede	€ 1.383	€ 1.383	€ 0	0,0%
Groesbeek	€ 800	€ 800	€ 0	0,0%
Heumen	€ 950	€ 950	€ 0	0,0%
Lingewaard	€ 830	€ 830	€ 0	0,0%
Millingen aan de Rijn	€ 935	€ 935	€ 0	0,0%
Montferland	€ 1.375	€ 1.375	€ 0	0,0%
Mook en Middelaar	€ 1.025	€ 1.335	€ 310	30,2%
Nijmegen	€ 1.190	€ 1.190	€ 0	0,0%
Oost Gelre	€ 1.000	€ 1.120	€ 120	12,0%
Oude IJsselstreek	€ 1.000	€ 1.000	€ 0	0,0%
Overbetuwe	€ 850	€ 850	€ 0	0,0%
Renkum ¹	-	-	-	-
Rheden	€ 989	€ 1.183	€ 194	19,7%
Rijnwaarden	€ 900	€ 900	€ 0	0,0%
Rozendaal	€ 1.077	€ 1.077	€ 0	0,0%
Ubbergen	€ 1.150	€ 1.150	€ 0	0,0%
Wageningen	€ 1.467	€ 1.468	€ 1	0,1%
Westervoort	€ 1.530	€ 1.555	€ 25	1,6%
Wijchen	€ 850	€ 850	€ 0	0,0%
Winterswijk	€ 1.178	€ 1.178	€ 0	0,0%
Zevenaar	€ 925	€ 925	€ 0	0,0%
Gemiddelde Centraal Gelderland	€ 1.114	€ 1.160	€ 46	4,1%
Barneveld				
Ede	€ 1.383	€ 1.383	€ 0	0,0%
Nijkerk	€ 1.007	€ 1.007	€ 1	0,0%
Renswoude	€ 914	€ 914	€ 0	0,0%
Rhenen	€ 1.340	€ 1.500	€ 160	12,0%
Scherpenzeel	€ 1.375	€ 1.375	€ 0	0,0%
Utrechtse Heuvelrug	€ 1.250	€ 1.250	€ 0	0,0%
Veenendaal	€ 1.640	€ 1.665	€ 25	1,5%
Wageningen	€ 1.467	€ 1.468	€ 1	0,1%
Woudenberg	€ 1.235	€ 1.235	€ 0	0,0%
Gemiddelde Vallei	€ 1.290	€ 1.311	€ 21	1,6%

Bron: ABF-research, Monitor Lokale Lasten 2010

¹ op basis van bouwvolume

Bijlage 7

Bouwleges bij een bouwsom van €100.000,- Centraal Gelderland + Vallei, 2009-2010				
			Vershil 2010 t.o.v. 2009	
	2009	2010	Absoluut (€)	2009
Aalten	€ 2.760	€ 2.780	€ 20	0,7%
Arnhem	€ 1.904	€ 2.380	€ 476	25,0%
Berkelland	€ 2.800	€ 3.000	€ 200	7,1%
Beuningen	€ 2.000	€ 2.400	€ 400	20,0%
Bronckhorst	€ 2.320	€ 2.390	€ 70	3,0%
Doesburg	€ 2.750	€ 2.795	€ 46	1,7%
Doetinchem	€ 1.790	€ 1.800	€ 10	0,6%
Duiven	€ 2.650	€ 2.670	€ 20	0,8%
Ede	€ 2.522	€ 2.522	€ 0	0,0%
Groesbeek	€ 1.600	€ 1.600	€ 0	0,0%
Heumen	€ 1.900	€ 1.900	€ 0	0,0%
Lingewaard	€ 1.660	€ 1.660	€ 0	0,0%
Millingen aan de Rijn	€ 1.870	€ 1.870	€ 0	0,0%
Montferland	€ 2.750	€ 2.750	€ 0	0,0%
Mook en Middelaar	€ 1.925	€ 2.419	€ 494	25,7%
Nijmegen	€ 2.380	€ 2.380	€ 0	0,0%
Oost Gelre	€ 2.000	€ 2.240	€ 240	12,0%
Oude IJsselstreek	€ 2.000	€ 2.000	€ 0	0,0%
Overbetuwe	€ 1.700	€ 1.700	€ 0	0,0%
Renkum ¹	-	-	-	-
Rheden	€ 1.892	€ 2.277	€ 386	20,4%
Rijnwaarden	€ 1.800	€ 1.800	€ 0	0,0%
Rozendaal	€ 2.153	€ 2.153	€ 0	0,0%
Ubbergen	€ 2.100	€ 2.100	€ 0	0,0%
Wageningen	€ 2.799	€ 2.799	€ 0	0,0%
Westervoort	€ 3.060	€ 3.110	€ 50	1,6%
Wijchen	€ 1.700	€ 1.700	€ 0	0,0%
Winterswijk	€ 2.356	€ 2.356	€ 0	0,0%
Zevenaar	€ 1.850	€ 1.850	€ 0	0,0%
Gemiddelde Centraal Gelderland	€2.178	€2.264	€86	4,0%
Barneveld				
Ede	€ 2.522	€ 2.522	€ 0	0,0%
Nijkerk	€ 1.807	€ 1.807	€ 1	0,0%
Renswoude	€ 1.827	€ 1.827	€ 0	0,0%
Rhenen	€ 2.428	€ 3.000	€ 572	23,6%
Scherpenzeel	€ 2.750	€ 2.750	€ 0	0,0%
Utrechtse Heuvelrug	€ 2.500	€ 2.500	€ 0	0,0%
Veenendaal	€ 3.280	€ 3.330	€ 50	1,5%
Wageningen	€ 2.799	€ 2.799	€ 0	0,0%
Woudenberg	€ 2.370	€ 2.370	€ 0	0,0%
Gemiddelde Vallei	€2.476	€2.545	€69	2,8%

Bron: ABF-research, Monitor Lokale Lasten 2010

¹ op basis van bouwvolume

Bijlage 8

Bouwleges bij een bouwsom van €500.000,- Centraal Gelderland + Vallei, 2009-2010				
			Verschil 2010 t.o.v. 2009	
	2009	2010	Absoluut (€)	2009
Aalten	€ 13.800	€ 13.900	€ 100	0,7%
Arnhem	€ 9.520	€ 11.900	€ 2.380	25,0%
Berkelland	€ 14.000	€ 12.500	€ 1.500-	-10,7%
Beuningen	€ 10.000	€ 12.000	€ 2.000	20,0%
Bronckhorst	€ 11.600	€ 11.950	€ 350	3,0%
Doesburg	€ 10.598	€ 10.772	€ 174	1,6%
Doetinchem	€ 8.670	€ 8.720	€ 50	0,6%
Duiven	€ 13.250	€ 13.350	€ 100	0,8%
Ede	€ 10.502	€ 10.502	€ 0	0,0%
Groesbeek	€ 8.000	€ 8.000	€ 0	0,0%
Heumen	€ 8.800	€ 8.800	€ 0	0,0%
Lingewaard	€ 8.300	€ 8.300	€ 0	0,0%
Millingen aan de Rijn	€ 6.958	€ 6.958	€ 0	0,0%
Montferland	€ 13.750	€ 13.750	€ 0	0,0%
Mook en Middelaar	€ 9.125	€ 10.243	€ 1.118	12,3%
Nijmegen	€ 11.900	€ 11.900	€ 0	0,0%
Oost Gelre	€ 7.500	€ 8.700	€ 1.200	16,0%
Oude IJsselstreek	€ 10.000	€ 10.000	€ 0	0,0%
Overbetuwe	€ 8.500	€ 8.500	€ 0	0,0%
Renkum ¹	-	-	-	-
Rheden	€ 9.179	€ 11.107	€ 1.928	21,0%
Rijnwaarden	€ 9.000	€ 9.000	€ 0	0,0%
Rozendaal	€ 10.765	€ 10.765	€ 0	0,0%
Ubbergen	€ 10.000	€ 10.000	€ 0	0,0%
Wageningen	€ 13.098	€ 13.098	€ 0	0,0%
Westervoort	€ 15.300	€ 15.550	€ 250	1,6%
Wijchen	€ 8.500	€ 8.500	€ 0	0,0%
Winterswijk	€ 11.781	€ 11.781	€ 0	0,0%
Zevenaar	€ 9.250	€ 9.250	€ 0	0,0%
Gemiddelde Centraal Gelderland	€10.416	€10.707	€291	2,8%
Barneveld				
Ede	€ 10.502	€ 10.502	€ 0	0,0%
Nijkerk	€ 8.255	€ 8.256	€ 1	0,0%
Renswoude	€ 9.135	€ 9.135	€ 0	0,0%
Rhenen	€ 7.974	€ 15.000	€ 7.026	88,1%
Scherpenzeel	€ 11.415	€ 11.415	€ 0	0,0%
Utrechtse Heuvelrug	€ 12.500	€ 12.500	€ 0	0,0%
Veenendaal	€ 16.400	€ 15.950	€ 450-	-2,7%
Wageningen	€ 13.098	€ 13.098	€ 0	0,0%
Woudenberg	€ 11.450	€ 11.450	€ 0	0,0%
Gemiddelde Vallei	€11.192	€11.923	€731	6,5%

Bron: ABF-research, Monitor Lokale Lasten 2010

¹ op basis van bouwvolume

Bijlage 9

Bouwleges bij een bouwsom van €1.000.000,- Centraal Gelderland + Vallei, 2009-2010				
			Verschil 2010 t.o.v. 2009	
	2009	2010	Absoluut (€)	2009
Aalten	€ 17.900	€ 18.050	€ 150	0,8%
Arnhem	€ 19.040	€ 23.800	€ 4.760	25,0%
Berkelland	€ 28.000	€ 23.000	€ 5.000-	-17,9%
Beuningen	€ 20.000	€ 24.000	€ 4.000	20,0%
Bronckhorst	€ 23.200	€ 23.900	€ 700	3,0%
Doesburg	€ 19.047	€ 19.340	€ 293	1,5%
Doetinchem	€ 17.120	€ 17.220	€ 100	0,6%
Duiven	€ 26.500	€ 26.700	€ 200	0,8%
Ede	€ 17.902	€ 17.902	€ 0	0,0%
Groesbeek	€ 16.000	€ 16.000	€ 0	0,0%
Heumen	€ 17.300	€ 17.300	€ 0	0,0%
Lingewaard	€ 16.600	€ 16.600	€ 0	0,0%
Millingen aan de Rijn	€ 11.958	€ 11.958	€ 0	0,0%
Montferland	€ 27.500	€ 26.250	€ 1.250-	-4,5%
Mook en Middelaar	€ 18.125	€ 19.743	€ 1.618	8,9%
Nijmegen	€ 23.800	€ 23.800	€ 0	0,0%
Oost Gelre	€ 15.000	€ 17.200	€ 2.200	14,7%
Oude IJsselstreek	€ 20.000	€ 17.500	€ 2.500-	-12,5%
Overbetuwe	€ 15.000	€ 15.000	€ 0	0,0%
Renkum ¹	-	-	-	-
Rheden	€ 18.289	€ 22.145	€ 3.856	21,1%
Rijnwaarden	€ 18.000	€ 18.000	€ 0	0,0%
Rozendaal	€ 21.530	€ 21.530	€ 0	0,0%
Ubbergen	€ 20.000	€ 20.000	€ 0	0,0%
Wageningen	€ 25.736	€ 25.736	€ 0	0,0%
Westervoort	€ 30.600	€ 31.100	€ 500	1,6%
Wijchen	€ 17.000	€ 17.000	€ 0	0,0%
Winterswijk	€ 23.562	€ 23.562	€ 0	0,0%
Zevenaar	€ 18.500	€ 18.500	€ 0	0,0%
Gemiddelde Centraal Gelderland	€20.115	€20.458	€344	1,7%
Barneveld				
Ede	€ 17.902	€ 17.902	€ 0	0,0%
Nijkerk	€ 15.255	€ 15.256	€ 1	0,0%
Renswoude	€ 18.270	€ 18.270	€ 0	0,0%
Rhenen	€ 13.974	€ 30.000	€ 16.026	114,7%
Scherpenzeel	€ 21.465	€ 21.465	€ 0	0,0%
Utrechtse Heuvelrug	€ 25.000	€ 25.000	€ 0	0,0%
Veenendaal	€ 32.800	€ 31.100	€ 1.700-	-5,2%
Wageningen	€ 25.736	€ 25.736	€ 0	0,0%
Woudenberg	€ 22.800	€ 22.800	€ 0	0,0%
Gemiddelde Vallei	€21.467	€23.059	€1.592	7,4%

Bron: ABF-research, Monitor Lokale Lasten 2010

¹ op basis van bouwvolume

Bijlage 10

Rekenparameters modelbedrijven 2010					
	Woz- waarde	VE	water	werknemers	toiletten
	X €1000,-	aantal	M³	aantal	aantal
Klein zelfstandige	267	3	100	2	1
Middelgrote winkel	593	3	100	5	2
Supermarkt	1.542	10	400	20	2
Klein kantoor	533	7	200	5	2
Middelgroot kantoor	1.427	11	400	25	5
Groot kantoorpand	6.298	40	2.100	100	10
Cafè	768	60	2.500	5	4
Hotel	2.134	40	6.000	25	50
Bakkersbedrijf	628	60	2.100	10	3
Garagebedrijf	336	26	300	10	3
Transportbedrijf	447	7	400	20	3
Bouwbedrijf	1.205	3	200	50	3
Kleine industriële onderneming	2.014	10	400	20	3
Klein metaalbedrijf	376	10	500	20	3
Middelgroot metaalbedrijf	723	50	6.000	50	5
Groot metaalbedrijf	10.467	800	30.000	100	10
Jachthaven	513	13	2.100	10	5
Camping	2.049	150	6.000	8	50

Bron: ABF-research, Monitor Lokale Lasten 2010

Bijlage 11

Totale gemeentelijke lasten voor een kleine zelfstandige / kleine winkel, 2010	
Nijmegen	€ 2.115
Renkum	€ 1.584
Wageningen	€ 1.442
Arnhem	€ 1.418
Millingen aan de Rijn	€ 1.281
Ubbergen	€ 1.265
Beuningen	€ 1.246
Mook en Middelaar	€ 1.106
Rijnwaarden	€ 1.019
Rheden	€ 1.009
Doetinchem	€ 950
Winterswijk	€ 945
Westervoort	€ 931
Lingewaard	€ 926
Montferland	€ 900
Wijchen	€ 889
Heumen	€ 841
Berkelland	€ 835
Doesburg	€ 804
Oude IJsselstreek	€ 796
Zevenaar	€ 795
Overbetuwe	€ 758
Oost Gelre	€ 719
Duiven	€ 710
Groesbeek	€ 700
Bronckhorst	€ 673
Aalten	€ 672
Rozendaal	€ 607
Ede	-
Gemiddelde Centraal Gelderland	€ 998
Wageningen	€ 1.442
Veenendaal	€ 995
Scherpenzeel	€ 991
Rhenen	€ 943
Renswoude	€ 879
Nijkerk	€ 873
Woudenberg	€ 754
Utrechtse Heuvelrug	€ 711
Barneveld	€ 705
Ede	-
Gemiddeld Vallei	€ 921
Gemiddelde Nederland	€ 956

Bron: ABF-research, Monitor Lokale Lasten 2010

Totale gemeentelijke lasten voor een middelgrote winkel, 2010	
Nijmegen	€ 4.698
Arnhem	€ 3.150
Wageningen	€ 3.005
Renkum	€ 2.852
Millingen aan de Rijn	€ 2.644
Beuningen	€ 2.599
Ubbergen	€ 2.586
Mook en Middelaar	€ 2.186
Rheden	€ 2.035
Wijchen	€ 1.975
Doetinchem	€ 1.916
Westervoort	€ 1.872
Lingewaard	€ 1.861
Montferland	€ 1.837
Winterswijk	€ 1.797
Rijnwaarden	€ 1.759
Berkelland	€ 1.733
Heumen	€ 1.705
Doesburg	€ 1.604
Zevenaar	€ 1.581
Oude IJsselstreek	€ 1.524
Overbetuwe	€ 1.453
Duiven	€ 1.424
Groesbeek	€ 1.421
Oost Gelre	€ 1.420
Aalten	€ 1.365
Bronckhorst	€ 1.214
Rozendaal	€ 1.145
Ede	-
Gemiddeld Centraal Gelderland	€ 2.013
Wageningen	€ 3.005
Veenendaal	€ 1.956
Rhenen	€ 1.941
Scherpenzeel	€ 1.783
Nijkerk	€ 1.729
Woudenberg	€ 1.479
Renswoude	€ 1.459
Utrechtse Heuvelrug	€ 1.429
Barneveld	€ 1.403
Ede	-
Gemiddeld Vallei	€ 1.798
Gemiddelde Nederland	€ 1.909

Bron: ABF-research, Monitor Lokale Lasten 2010

Totale gemeentelijke lasten voor een supermarkt, 2010	
Nijmegen	€ 12.216
Arnhem	€ 8.191
Wageningen	€ 7.739
Renkum	€ 6.734
Millingen aan de Rijn	€ 6.611
Beuningen	€ 6.537
Ubbergen	€ 6.432
Mook en Middelaar	€ 5.329
Rheden	€ 5.207
Wijchen	€ 5.136
Winterswijk	€ 5.019
Montferland	€ 4.964
Doetinchem	€ 4.728
Berkelland	€ 4.646
Westervoort	€ 4.612
Lingewaard	€ 4.584
Doesburg	€ 4.379
Heumen	€ 4.219
Rijnwaarden	€ 3.914
Oost Gelre	€ 3.895
Duiven	€ 3.877
Zevenaar	€ 3.868
Aalten	€ 3.697
Groesbeek	€ 3.693
Oude IJsselstreek	€ 3.645
Overbetuwe	€ 3.474
Bronckhorst	€ 2.790
Rozendaal	€ 2.712
Ede	-
Gemiddeld Centraal Gelderland	€ 5.102
Wageningen	€ 7.739
Rhemen	€ 5.007
Veenendaal	€ 4.756
Nijkerk	€ 4.268
Scherpenzeel	€ 4.089
Utrechtse Heuvelrug	€ 3.611
Woudenberg	€ 3.594
Barneveld	€ 3.457
Renswoude	€ 3.311
Ede	-
Gemiddeld Vallei	€ 4.426
Gemiddelde Nederland	€ 4.769

Bron: ABF-research, Monitor Lokale Lasten 2010

Totale gemeentelijke lasten voor een klein kantoor, 2010	
Nijmegen	€ 4.222
Arnhem	€ 2.831
Wageningen	€ 2.779
Renkum	€ 2.618
Millingen aan de Rijn	€ 2.393
Beuningen	€ 2.350
Ubbergen	€ 2.343
Mook en Middelaar	€ 1.987
Winterswijk	€ 1.887
Rheden	€ 1.846
Montferland	€ 1.798
Wijchen	€ 1.775
Doetinchem	€ 1.738
Westervoort	€ 1.699
Lingewaard	€ 1.689
Berkelland	€ 1.667
Rijnwaarden	€ 1.623
Doesburg	€ 1.605
Heumen	€ 1.546
Zevenaar	€ 1.436
Oost Gelre	€ 1.436
Duiven	€ 1.417
Oude IJsselstreek	€ 1.390
Groesbeek	€ 1.362
Aalten	€ 1.343
Overbetuwe	€ 1.325
Bronckhorst	€ 1.115
Rozendaal	€ 1.046
Ede	-
Gemiddeld Centraal Gelderland	€ 1.867
Wageningen	€ 2.779
Rhenen	€ 1.811
Veenendaal	€ 1.779
Scherpenzeel	€ 1.637
Nijkerk	€ 1.572
Renswoude	€ 1.352
Woudenberg	€ 1.346
Utrechtse Heuvelrug	€ 1.327
Barneveld	€ 1.274
Ede	-
Gemiddeld Vallei	€ 1.653
Gemiddelde Nederland	€ 1.751

Bron: ABF-research, Monitor Lokale Lasten 2010

Totale gemeentelijke lasten voor een middelgroot kantoor, 2010	
Nijmegen	€ 11.305
Arnhem	€ 7.580
Wageningen	€ 7.188
Renkum	€ 6.287
Millingen aan de Rijn	€ 6.131
Beuningen	€ 6.060
Ubbergen	€ 5.966
Mook en Middelaar	€ 4.948
Rheden	€ 4.845
Wijchen	€ 4.753
Winterswijk	€ 4.718
Montferland	€ 4.633
Doetinchem	€ 4.387
Berkelland	€ 4.329
Westervoort	€ 4.280
Lingewaard	€ 4.254
Doesburg	€ 4.096
Heumen	€ 3.915
Rijnwaarden	€ 3.653
Oost Gelre	€ 3.648
Duiven	€ 3.625
Zevenaar	€ 3.591
Aalten	€ 3.452
Groesbeek	€ 3.439
Oude IJsselstreek	€ 3.388
Overbetuwe	€ 3.229
Bronckhorst	€ 2.599
Rozendaal	€ 2.522
Ede	-
Gemiddeld Centraal Gelderland	€ 4.744
Wageningen	€ 7.188
Rhenen	€ 4.655
Veenendaal	€ 4.417
Nijkerk	€ 3.965
Scherpenzeel	€ 3.810
Utrechtse Heuvelrug	€ 3.358
Woudenberg	€ 3.338
Barneveld	€ 3.211
Renswoude	€ 3.107
Ede	-
Gemiddeld Vallei	€ 4.116
Gemiddelde Nederland	€ 4.431

Bron: ABF-research, Monitor Lokale Lasten 2010

Totale gemeentelijke lasten voor een groot kantoorpand, 2010	
Nijmegen	€ 47.713
Arnhem	€ 33.455
Wageningen	€ 32.013
Renkum	€ 26.574
Millingen aan de Rijn	€ 26.496
Beuningen	€ 26.275
Ubbergen	€ 25.703
Rheden	€ 22.274
Winterswijk	€ 21.506
Mook en Middelaar	€ 21.080
Wijchen	€ 20.975
Montferland	€ 20.893
Berkelland	€ 19.381
Doetinchem	€ 18.820
Lingewaard	€ 18.663
Doesburg	€ 18.578
Westervoort	€ 18.342
Heumen	€ 16.823
Oost Gelre	€ 16.586
Zevenaar	€ 16.453
Duiven	€ 16.418
Aalten	€ 15.588
Groesbeek	€ 14.836
Rijnwaarden	€ 14.710
Oude IJsselstreek	€ 14.275
Overbetuwe	€ 13.794
Bronckhorst	€ 10.685
Rozendaal	€ 10.564
Ede	-
Gemiddeld Centraal Gelderland	€ 20.696
Wageningen	€ 32.013
Rhenen	€ 20.478
Veenendaal	€ 18.786
Nijkerk	€ 17.143
Scherpenzeel	€ 16.740
Utrechtse Heuvelrug	€ 14.883
Woudenberg	€ 14.424
Barneveld	€ 14.405
Renswoude	€ 11.768
Ede	-
Gemiddeld Vallei	€ 17.849
Gemiddelde Nederland	€ 19.354

Bron: ABF-research, Monitor Lokale Lasten 2010

Totale gemeentelijke lasten voor een café, 2010	
Winterswijk	€ 8.003
Nijmegen	€ 6.084
Wageningen	€ 5.856
Doesburg	€ 5.609
Montferland	€ 5.532
Oost Gelre	€ 5.276
Renkum	€ 5.266
Rheden	€ 4.882
Duiven	€ 4.807
Berkelland	€ 4.517
Aalten	€ 4.257
Arnhem	€ 4.080
Millingen aan de Rijn	€ 3.375
Beuningen	€ 3.325
Zevenaar	€ 3.308
Ubbergen	€ 3.295
Lingewaard	€ 2.900
Mook en Middelaar	€ 2.765
Groesbeek	€ 2.609
Wijchen	€ 2.558
Doetinchem	€ 2.435
Westervoort	€ 2.377
Heumen	€ 2.168
Rijnwaarden	€ 2.157
Overbetuwe	€ 2.015
Oude IJsselstreek	€ 1.916
Bronckhorst	€ 1.505
Rozendaal	€ 1.434
Ede	-
Gemiddeld Centraal Gelderland	€ 3.725
Wageningen	€ 5.856
Rhenen	€ 3.772
Scherpenzeel	€ 3.576
Barneveld	€ 2.745
Utrechtse Heuvelrug	€ 2.706
Nijkerk	€ 2.698
Veenendaal	€ 2.473
Woudenberg	€ 2.177
Renswoude	€ 1.770
Ede	-
Gemiddeld Vallei	€ 3.086
Gemiddelde Nederland	€ 3.283

Bron: ABF-research, Monitor Lokale Lasten 2010

Totale gemeentelijke lasten voor een hotel, 2010	
Winterswijk	€ 19.853
Nijmegen	€ 16.906
Wageningen	€ 15.448
Doesburg	€ 14.175
Montferland	€ 14.113
Oost Gelre	€ 13.288
Renkum	€ 13.275
Duiven	€ 12.173
Arnhem	€ 11.336
Berkelland	€ 10.881
Aalten	€ 9.213
Rheden	€ 9.179
Millingen aan de Rijn	€ 9.087
Beuningen	€ 8.994
Ubbergen	€ 8.830
Zevenaar	€ 7.906
Lingewaard	€ 7.713
Mook en Middelaar	€ 7.289
Wijchen	€ 7.107
Doetinchem	€ 6.482
Westervoort	€ 6.321
Groesbeek	€ 5.878
Heumen	€ 5.788
Rijnwaarden	€ 5.258
Oude IJsselstreek	€ 4.969
Overbetuwe	€ 4.965
Bronckhorst	€ 3.772
Rozendaal	€ 3.689
Ede	-
Gemiddeld Centraal Gelderland	€ 9.425
Wageningen	€ 15.448
Rhenen	€ 9.842
Scherpenzeel	€ 9.288
Barneveld	€ 7.244
Nijkerk	€ 7.063
Utrechtse Heuvelrug	€ 6.606
Veenendaal	€ 6.502
Woudenberg	€ 5.640
Renswoude	€ 4.364
Ede	-
Gemiddeld Vallei	€ 8.000
Gemiddelde Nederland	€ 8.536

Bron: ABF-research, Monitor Lokale Lasten 2010

Totale gemeentelijke lasten voor een bakkersbedrijf, 2010	
Winterswijk	€ 6.685
Nijmegen	€ 4.975
Wageningen	€ 4.837
Doesburg	€ 4.669
Montferland	€ 4.598
Renkum	€ 4.529
Rheden	€ 4.442
Oost Gelre	€ 4.395
Duiven	€ 4.000
Berkelland	€ 3.755
Aalten	€ 3.540
Arnhem	€ 3.336
Millingen aan de Rijn	€ 2.790
Zevenaar	€ 2.789
Beuningen	€ 2.744
Ubbergen	€ 2.728
Lingewaard	€ 2.396
Mook en Middelaar	€ 2.301
Groesbeek	€ 2.300
Wijchen	€ 2.092
Doetinchem	€ 2.020
Westervoort	€ 1.973
Rijnwaarden	€ 1.839
Heumen	€ 1.797
Overbetuwe	€ 1.717
Oude IJsselstreek	€ 1.603
Bronckhorst	€ 1.272
Rozendaal	€ 1.203
Ede	-
Gemiddeld Centraal Gelderland	€ 3.119
Wageningen	€ 4.837
Rhenen	€ 3.128
Scherpenzeel	€ 2.962
Utrechtse Heuvelrug	€ 2.398
Barneveld	€ 2.265
Nijkerk	€ 2.242
Veenendaal	€ 2.060
Woudenberg	€ 1.814
Renswoude	€ 1.686
Ede	-
Gemiddeld Vallei	€ 2.599
Gemiddelde Nederland	€ 2.749

Bron: ABF-research, Monitor Lokale Lasten 2010

Totale gemeentelijke lasten voor een garagebedrijf, 2010	
Nijmegen	€ 2.662
Renkum	€ 2.045
Wageningen	€ 1.897
Arnhem	€ 1.785
Winterswijk	€ 1.619
Millingen aan de Rijn	€ 1.569
Ubbergen	€ 1.545
Beuningen	€ 1.532
Rheden	€ 1.414
Montferland	€ 1.365
Mook en Middelaar	€ 1.334
Doesburg	€ 1.271
Berkelland	€ 1.223
Rijnwaarden	€ 1.176
Oost Gelre	€ 1.157
Doetinchem	€ 1.155
Westervoort	€ 1.130
Lingewaard	€ 1.124
Wijchen	€ 1.119
Duiven	€ 1.111
Aalten	€ 1.029
Groesbeek	€ 1.027
Heumen	€ 1.024
Zevenaar	€ 962
Oude IJsselstreek	€ 950
Overbetuwe	€ 905
Bronckhorst	€ 788
Rozendaal	€ 721
Ede	-
Gemiddeld Centraal Gelderland	€ 1.308
Wageningen	€ 1.897
Rhenen	€ 1.262
Veenendaal	€ 1.198
Renswoude	€ 1.167
Scherpenzeel	€ 1.158
Nijkerk	€ 1.076
Utrechtse Heuvelrug	€ 924
Woudenberg	€ 908
Barneveld	€ 852
Ede	-
Gemiddeld Vallei	€ 1.160
Gemiddelde Nederland	€ 1.207

Bron: ABF-research, Monitor Lokale Lasten 2010

Totale gemeentelijke lasten voor een transportbedrijf, 2010	
Nijmegen	€ 3.541
Wageningen	€ 2.491
Renkum	€ 2.477
Arnhem	€ 2.374
Winterswijk	€ 2.156
Millingen aan de Rijn	€ 2.033
Ubbergen	€ 1.995
Beuningen	€ 1.993
Montferland	€ 1.817
Rheden	€ 1.763
Mook en Middelaar	€ 1.702
Doesburg	€ 1.692
Berkelland	€ 1.628
Oost Gelre	€ 1.541
Wijchen	€ 1.489
Doetinchem	€ 1.483
Duiven	€ 1.479
Westervoort	€ 1.450
Lingewaard	€ 1.442
Rijnwaarden	€ 1.428
Aalten	€ 1.370
Heumen	€ 1.318
Groesbeek	€ 1.272
Zevenaar	€ 1.229
Oude IJsselstreek	€ 1.198
Overbetuwe	€ 1.142
Bronckhorst	€ 972
Rozendaal	€ 904
Ede	-
Gemiddeld Centraal Gelderland	€ 1.692
Wageningen	€ 2.491
Rhenen	€ 1.656
Veenendaal	€ 1.526
Scherpenzeel	€ 1.428
Nijkerk	€ 1.390
Renswoude	€ 1.365
Utrechtse Heuvelrug	€ 1.200
Woudenberg	€ 1.158
Barneveld	€ 1.113
Ede	-
Gemiddeld Vallei	€ 1.481
Gemiddelde Nederland	€ 1.577

Bron: ABF-research, Monitor Lokale Lasten 2010

Totale gemeentelijke lasten voor een bouwbedrijf, 2010	
Nijmegen	€ 9.546
Arnhem	€ 6.401
Wageningen	€ 6.000
Renkum	€ 5.231
Millingen aan de Rijn	€ 5.202
Beuningen	€ 5.139
Ubbergen	€ 5.066
Mook en Middelaar	€ 4.212
Wijchen	€ 4.013
Rheden	€ 3.959
Doetinchem	€ 3.729
Montferland	€ 3.729
Winterswijk	€ 3.644
Westervoort	€ 3.639
Lingewaard	€ 3.617
Berkelland	€ 3.519
Heumen	€ 3.326
Doesburg	€ 3.254
Rijnwaarden	€ 3.149
Zevenaar	€ 3.056
Oude IJsselstreek	€ 2.892
Duiven	€ 2.889
Oost Gelre	€ 2.881
Groesbeek	€ 2.848
Aalten	€ 2.771
Overbetuwe	€ 2.756
Bronckhorst	€ 2.230
Rozendaal	€ 2.155
Ede	-
Gemiddeld Centraal Gelderland	€ 3.959
Wageningen	€ 6.000
Rhenen	€ 3.867
Veenendaal	€ 3.762
Nijkerk	€ 3.338
Scherpenzeel	€ 3.270
Woudenberg	€ 2.840
Utrechtse Heuvelrug	€ 2.807
Barneveld	€ 2.713
Renswoude	€ 2.712
Ede	-
Gemiddeld Vallei	€ 3.479
Gemiddelde Nederland	€ 3.758

Bron: ABF-research, Monitor Lokale Lasten 2010

Totale gemeentelijke lasten voor een kleine industriële onderneming, 2010	
Nijmegen	€ 15.955
Arnhem	€ 10.698
Wageningen	€ 10.001
Millingen aan de Rijn	€ 8.585
Renkum	€ 8.569
Beuningen	€ 8.496
Ubbergen	€ 8.344
Mook en Middelaar	€ 6.892
Wijchen	€ 6.707
Rheden	€ 6.691
Montferland	€ 6.320
Winterswijk	€ 6.253
Doetinchem	€ 6.126
Westervoort	€ 5.974
Berkelland	€ 5.947
Lingewaard	€ 5.938
Doesburg	€ 5.536
Heumen	€ 5.470
Zevenaar	€ 5.006
Rijnwaarden	€ 4.985
Duiven	€ 4.911
Oost Gelre	€ 4.910
Groesbeek	€ 4.737
Oude IJsselstreek	€ 4.700
Aalten	€ 4.700
Overbetuwe	€ 4.479
Bronckhorst	€ 3.573
Rozendaal	€ 3.491
Ede	-
Gemiddeld Centraal Gelderland	€ 6.571
Wageningen	€ 10.001
Rhenen	€ 6.451
Veenendaal	€ 6.148
Nijkerk	€ 5.508
Scherpenzeel	€ 5.236
Utrechtse Heuvelrug	€ 4.650
Woudenberg	€ 4.643
Barneveld	€ 4.467
Renswoude	€ 4.151
Ede	-
Gemiddeld Vallei	€ 5.695
Gemiddelde Nederland	€ 6.140

Bron: ABF-research, Monitor Lokale Lasten 2010

Totale gemeentelijke lasten voor een klein metaalbedrijf, 2010	
Nijmegen	€ 2.979
Winterswijk	€ 2.218
Wageningen	€ 2.212
Renkum	€ 2.201
Arnhem	€ 1.997
Montferland	€ 1.746
Millingen aan de Rijn	€ 1.736
Ubbergen	€ 1.707
Beuningen	€ 1.698
Doesburg	€ 1.667
Rheden	€ 1.540
Oost Gelre	€ 1.533
Berkelland	€ 1.531
Mook en Middelaar	€ 1.467
Duiven	€ 1.448
Zevenaar	€ 1.362
Aalten	€ 1.324
Doetinchem	€ 1.273
Rijnwaarden	€ 1.267
Lingewaard	€ 1.264
Wijchen	€ 1.252
Westervoort	€ 1.246
Heumen	€ 1.130
Groesbeek	€ 1.115
Oude IJsselstreek	€ 1.039
Overbetuwe	€ 990
Bronckhorst	€ 854
Rozendaal	€ 787
Ede	-
Gemiddeld Centraal Gelderland	€ 1.521
Wageningen	€ 2.212
Rhenen	€ 1.493
Veenendaal	€ 1.316
Scherpenzeel	€ 1.256
Renswoude	€ 1.238
Nijkerk	€ 1.226
Utrechtse Heuvelrug	€ 1.074
Woudenberg	€ 1.015
Barneveld	€ 1.006
Ede	-
Gemiddeld Vallei	€ 1.315
Gemiddelde Nederland	€ 1.403

Bron: ABF-research, Monitor Lokale Lasten 2010

Totale gemeentelijke lasten voor een middelgroot metaalbedrijf, 2010	
Winterswijk	€ 16.165
Doesburg	€ 10.714
Oost Gelre	€ 10.254
Montferland	€ 10.058
Duiven	€ 9.083
Wageningen	€ 8.685
Renkum	€ 7.789
Berkelland	€ 6.993
Aalten	€ 6.214
Nijmegen	€ 5.728
Rheden	€ 4.741
Zevenaar	€ 4.505
Arnhem	€ 3.841
Lingewaard	€ 3.665
Millingen aan de Rijn	€ 3.187
Beuningen	€ 3.138
Ubbergen	€ 3.113
Groesbeek	€ 2.759
Mook en Middelaar	€ 2.616
Wijchen	€ 2.408
Doetinchem	€ 2.301
Westervoort	€ 2.247
Rijnwaarden	€ 2.055
Heumen	€ 2.049
Overbetuwe	€ 1.960
Oude IJsselstreek	€ 1.815
Bronckhorst	€ 1.430
Rozendaal	€ 1.360
Ede	-
Gemiddeld Centraal Gelderland	€ 5.031
Wageningen	€ 8.685
Scherpenzeel	€ 5.860
Rhemen	€ 5.524
Barneveld	€ 4.223
Utrechtse Heuvelrug	€ 3.499
Nijkerk	€ 3.355
Woudenberg	€ 2.502
Veenendaal	€ 2.340
Renswoude	€ 1.855
Ede	-
Gemiddeld Vallei	€ 4.205
Gemiddelde Nederland	€ 4.449

Bron: ABF-research, Monitor Lokale Lasten 2010

Totale gemeentelijke lasten voor een groot metaalbedrijf, 2010¹	
Nijmegen	€ 77.984
Wageningen	€ 76.268
Winterswijk	€ 74.256
Doesburg	€ 70.376
Montferland	€ 69.982
Oost Gelre	€ 66.004
Renkum	€ 64.173
Duiven	€ 60.423
Arnhem	€ 55.601
Rheden	€ 51.853
Berkelland	€ 45.847
Millingen aan de Rijn	€ 43.927
Beuningen	€ 43.576
Ubbergen	€ 42.596
Lingewaard	€ 37.752
Zevenaar	€ 35.206
Mook en Middelaar	€ 34.888
Wijchen	€ 34.860
Doetinchem	€ 31.173
Westervoort	€ 30.378
Aalten	€ 28.191
Heumen	€ 27.871
Overbetuwe	€ 24.395
Groesbeek	€ 24.303
Rijnwaarden	€ 24.173
Oude IJsselstreek	€ 23.593
Bronckhorst	€ 17.605
Rozendaal	€ 17.447
Ede	-
Gemiddeld Centraal Gelderland	€ 44.096
Wageningen	€ 76.268
Rhemen	€ 48.301
Scherpenzeel	€ 45.949
Nijkerk	€ 34.273
Barneveld	€ 33.635
Veenendaal	€ 31.085
Utrechtse Heuvelrug	€ 30.059
Woudenberg	€ 25.523
Renswoude	€ 19.180
Ede	-
Gemiddeld Vallei	€ 38.253
Gemiddelde Nederland	€ 40.176

¹ In deze gemeenten bevinden zich geen metaalbedrijven met meer dan 50 werkzame personen: Heumen, Lingewaard, Millingen aan de Rijn, Rijnwaarden, Rozendaal, Ubbergen, Wageningen, Westervoort, Wijchen, Rhenswoude, Rhemen, Scherpenzeel en Woudenberg. De vermelding van het tarief voor een groot metaalbedrijf heeft voor deze gemeenten dan ook geen reële betekenis. Deze gemeenten zijn grijs gemarkeerd.

Bron: ABF-research, Monitor Lokale Lasten 2010

Totale gemeentelijke lasten voor een jachthaven, 2010	
Winterswijk	€ 6.384
Doesburg	€ 4.387
Wageningen	€ 4.286
Montferland	€ 4.267
Oost Gelre	€ 4.148
Renkum	€ 4.082
Rheden	€ 4.081
Nijmegen	€ 4.064
Duiven	€ 3.748
Berkelland	€ 3.438
Aalten	€ 3.295
Arnhem	€ 2.725
Zevenaar	€ 2.512
Millingen aan de Rijn	€ 2.309
Beuningen	€ 2.267
Ubbergen	€ 2.262
Lingewaard	€ 2.066
Groesbeek	€ 2.045
Mook en Middelaar	€ 1.921
Wijchen	€ 1.709
Doetinchem	€ 1.679
Westervoort	€ 1.641
Rijnwaarden	€ 1.578
Heumen	€ 1.493
Overbetuwe	€ 1.472
Oude IJsselstreek	€ 1.346
Bronckhorst	€ 1.082
Rozendaal	€ 1.013
Ede	-
Gemiddeld Centraal Gelderland	€ 2.761
Wageningen	€ 4.286
Rhemen	€ 2.776
Scherpenzeel	€ 2.683
Utrechtse Heuvelrug	€ 2.144
Barneveld	€ 2.019
Nijkerk	€ 1.940
Veenendaal	€ 1.720
Woudenberg	€ 1.558
Renswoude	€ 1.482
Ede	-
Gemiddeld Vallei	€ 2.290
Gemiddelde Nederland	€ 2.421

Bron: ABF-research, Monitor Lokale Lasten 2010

Totale gemeentelijke lasten voor een camping, 2010	
Winterswijk	€ 19.631
Nijmegen	€ 16.232
Wageningen	€ 15.041
Doesburg	€ 13.966
Montferland	€ 13.869
Oost Gelre	€ 13.105
Renkum	€ 12.945
Duiven	€ 11.987
Arnhem	€ 10.884
Berkelland	€ 10.647
Aalten	€ 9.032
Rheden	€ 8.911
Millingen aan de Rijn	€ 8.731
Beuningen	€ 8.641
Ubbergen	€ 8.486
Zevenaar	€ 7.701
Lingewaard	€ 7.469
Mook en Middelaar	€ 7.008
Wijchen	€ 6.824
Doetinchem	€ 6.230
Westervoort	€ 6.075
Groesbeek	€ 5.690
Heumen	€ 5.563
Rijnwaarden	€ 5.065
Overbetuwe	€ 4.784
Oude IJsselstreek	€ 4.779
Bronckhorst	€ 3.631
Rozendaal	€ 3.549
Ede	-
Gemiddeld Centraal Gelderland	€ 9.160
Wageningen	€ 15.041
Rhenen	€ 9.582
Scherpenzeel	€ 9.082
Barneveld	€ 7.062
Nijkerk	€ 6.839
Utrechtse Heuvelrug	€ 6.418
Veenendaal	€ 6.252
Woudenberg	€ 5.451
Renswoude	€ 4.047
Ede	-
Gemiddeld Vallei	€ 7.753
Gemiddelde Nederland	€ 8.281

Bron: ABF-research, Monitor Lokale Lasten 2010